

Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad

**«Arbeidspraksis som del av
bachelorutdanningen i natur- og
miljøforvaltning»**

Et delprosjekt i *Arter i arbeid* ved INHM
Sluttrapport fra følgeforskning

Skriftserien fra Universitetet i
Sørøst-Norge nr. 143
2024

Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad

**«Arbeidspraksis som del av
bachelorutdanningen i natur- og
miljøforvaltning»**

Et delprosjekt i *Arter i arbeid* ved INHM.
Sluttrapport fra følgeforskning

© Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad, 2024
Universitetet i Sørøst-Norge
Porsgrunn

Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr. 134

ISBN 2535-5325

ISSN 978-82-7206-845-4

Denne publikasjonen er lisensiert med en Creative Commons lisens. Du kan kopiere, distribuere og spre verket i hvilket som helst format eller medium. Du må oppgi korrekt kreditering, oppgi

en lenke til lisensen, og indikere om endringer er blitt gjort.

Se fullstendige lisensbetingelser på <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.no>

Forord

Undersøkelsene i denne rapporten er knyttet til praksisdelen av Institutt for Natur, Helse og Miljø (INHM) prosjektet «Arter i arbeid» som pågår i perioden 2022-2024. Følgforskningen ble igangsatt ved oppstart av prosjektet, og ble begrenset til å undersøke og evaluere pilotpraksis-perioden sommeren 2023. Det ble utarbeidet og overlevert en foreløpig rapport til INHM november 2023, med oppsummering av resultater fra intervjuene. Hensikten med den foreløpige rapporten var å gjøre resultatene tilgjengelige så tidlig som mulig, slik at disse kunne brukes i utviklingen av det nye praksisemnet med planlagt oppstart høst 2024. I denne endelige rapporten presenteres resultatene sammen med bakgrunnsteori og en sammenstilling og drøfting.

Vi retter en særlig takk til studentene og praksisverter som har bidratt som informanter i forskningen og til INHM for å ha lagt til rette for følgeforskningsprosjektet.

Porsgrunn og Bø, 29.02.2024.
Universitetet i Sørøst-Norge.

Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad

Sammendrag

Sommeren 2023 gjennomførte Institutt for Natur, Helse og Miljø (INHM) ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) en prøveordning der studenter ved bachelorutdanningen i natur- og miljøforvaltning ved INHM fikk mulighet til å ha praksis hos arbeidsgivere (i det følgende kalt “praksisverter”) innen forvaltning, forskning og kartlegging.

Formålet med følgeforskningen har vært å kartlegge studentenes og praksisverteenes erfaringer med denne praksis-prøveordningen. Det kommer tydelig frem i intervjuene at både studentene og praksisvertene har en positiv opplevelse av selve praksisperioden og at studentene har tilegnet seg både faglige, praktiske og generiske ferdigheter. Både studentene og praksisvertene synes det er veldig positivt at det planlegges for å tilby en praksisperiode som del av ordinært studium.

Samtidig har det vært noen utfordringer knyttet til ansettelsesprosessen, informasjon, tidsplaner, oppfølging underveis i praksisperioden, økonomi og omfang. Når det gjelder tidspunkt for praksis er praksisvertene tydelige på at perioden bør være så tidlig som mulig i høstsemesteret siden mange avslutter feltarbeidet innen midten av september, i tillegg mener flere at det bør åpnes opp for at praksis også kan være om sommeren. Både studentene og praksisvertene savnet tydeligere rammer for varighet av praksisperioden og at dette må avklares før ordinær gjennomføring. Når det gjelder spørsmål om optimal lengde på praksisperioden som del av et ordinært studieløp, varierer svarene fra 3 uker til 3 måneder. Både studentene og praksisvertene etterlyser en avklaring rundt studentenes økonomiske forhold under praksisperioden knyttet til utlegg av større beløp for kost, overnatting og transport.

Vurdering av utfordringene vil være viktig å ta med i videre planlegging og utforming av praksisemnet. Både fordi enkelte av utfordringene er relativt avgjørende, som økonomi og tidspunkt for praksis, og siden et ordinært praksis-emne som tilbys et større antall studenter vil kreve betydelig planlegging, ressurser og logistikk.

Innholdsfortegnelse

1.	Introduksjon og bakgrunn	2
1.1.	Oppdrag og forskningsspørsmål.....	2
1.2.	Arbeidslivsrelevans og yrkespraksis	2
1.3.	Organisering av praksis	4
2.	Metode	7
2.1.	Datainnsamling gjennom semistrukturerte kvalitative intervju	7
2.2.	Informanter og gjennomføring av intervjuene.....	7
2.3.	Etiske betraktninger.....	8
3.	Resultater studenter	9
3.1.	Kort oversikt over praksisperioden.....	9
3.2.	Læringsutbytte og arbeidsoppgaver.....	10
3.3.	Informasjon, oppfølging og veiledning	11
3.4.	Økonomi.....	13
3.5.	Hvor godt forberedt føler studentene de er - fra studiets side?	14
3.6.	Å tilby praksis som del av ordinært studium.....	14
3.7.	Oppsummering av resultater studentene	15
4.	Resultater praksisverter	17
4.1.	Praksisvertenes erfaringer med å ha studenter i praksis.....	17
4.2.	Har studentene tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å møte praksisfeltet?	17
4.3.	Å tilby praksis som del av ordinært studium.....	18
4.4.	Tidspunkt for praksisperioden.....	19
4.5.	Rapport eller dokumentasjon.....	20
4.6.	Hva kan gjøre praksisperioden bedre?	21
4.7.	Oppsummering av resultater praksisverter	23
5.	Drøfting og oppsummering	24
5.1.	Positive utbytter av prøveordningen.....	24
5.2.	Organisering av praksisperioden: Tidspunkt og varighet.....	25
5.3.	Læringsutbytte og dokumentasjon	25
5.4.	Avklare økonomiske forhold.....	26
5.5.	Ansettelsesprosessen og informasjon	26
5.6.	Oppfølging underveis i praksisperioden.....	27
5.7.	Konklusjon.....	27
6.	Referanser	28
7.	Vedlegg	29

1. Introduksjon og bakgrunn

Det er et økende behov for gode naturkartleggere. Samtidig trapper utdanningsinstitusjoner ned på ressurskrevende aktiviteter som artslære og praksis i felt. Institutt for Natur, Helse og Miljø (INHM) ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN) har derfor søkt om, og fått midler til blant annet å utarbeide et studiepoenggivende emne som omfatter en arbeidsperiode hos aktuelle arbeidsgivere innen forvaltning, forskning og kartlegging.

I den forbindelse ble det sommeren 2023 gjennomført en prøveordning der studenter ved INHM fikk mulighet til å ha praksis ved en slik arbeidsplass.

Rapportens struktur

I denne rapporten presenterer vi først et innledende kapittel med bakgrunn og forskningsspørsmål for følgeforskningen, samt teoretiske perspektiver fra forskning og rapporter knyttet til arbeidslivsrelevans og yrkespraksis i utdanningen. I kapittel 2 gjør vi rede for hvilke metoder vi har benyttet og hvordan datainnsamlingen er gjennomført, og i kapittel 3 og 4 presenteres resultatene fra intervjuer med hhv. studenter og praksisverter før og etter praksisperioden. I kapittel 5 presenteres en sammenstilling og drøfting av de mest sentrale funnene. Og til slutt kommer kilder og vedlegg.

1.1. Oppdrag og forskningsspørsmål

Formålet med prosjektet er å kartlegge studentenes og praksisvertenes erfaringer med praksisprøveordningen. Erfaringene skal danne grunnlaget for planleggingen av det ordinære, studiepoenggivende tilbudet om praksisperiode som vil inngå i utdanningen: Bachelor i natur- og miljøforvaltning ved INHM. Prosjektet er en delstudie tilknyttet hovedprosjektet ved USN: «Arter i arbeid». Resultatene fra dette følgeforskningsprosjektet vil gi innsikt som kan bidra til å utvikle et praksisemne som imøtekommer behovene til både studenter fra INHM og arbeidsgivere innen forvaltning, forskning og kartlegging i størst mulig grad.

Forskningsspørsmål:

1. Hvilke forventninger har studenter og praksisverter til praksisperioden?
2. I hvilken grad opplever studentene at de er tilstrekkelig forberedt for arbeidspraksis gjennom studiet?
3. I hvilken grad opplever praksisvertene at studentene har tilstrekkelig med kunnskaper og ferdigheter for å møte praksisfeltet?
4. Hvilke utbytter opplever studentene at de får gjennom praksisperioden?
5. Hvilke utbytter får praksisfeltet ved å ha student i praksis?
6. Hvilke utfordringer med praksisperioden opplever studentene og praksisvertene?

1.2. Arbeidslivsrelevans og yrkespraksis

De teoretiske perspektivene som utgjør den faglige forankringen i denne rapporten, tar utgangspunkt i forskning og rapporter knyttet til arbeidslivsrelevans og yrkespraksis i utdanningen.

Utbredelse av praksis i høyere utdanning

I en rapport fra NOKUT (Bakken et al., 2019), kommer det frem at 26 % av studieprogrammene som tilbys ved høyere utdanning i Norge, har obligatorisk praksis som del av studiet, mens 23 %

har praksis som en frivillig, ikke-obligatorisk del av studiet. De fleste av studieprogrammene med obligatorisk praksis er knyttet til profesjonsstudier der praksis er styrt av rammeplan. 91 % av studentene går på studieprogrammer med obligatorisk praksis, mens kun 9 % går på studieprogrammer med frivillig praksis (Bakken et al., 2019).

Videre kommer det frem at bare 12 % av de studentene som går på studieprogram der de kan velge om de vil ta praksis eller ikke, oppgir at de har hatt praksis. Det kommer imidlertid ikke frem i rapporten hvorvidt dette skyldes at de ikke har ønsket å ha praksisplass eller om det vært har en begrensning på antall praksisplasser. Når det gjelder studentene som går på studieprogrammer som tilbyr praksis som en frivillig del av studiet, utgjør 31 % av disse bachelorstudier knyttet til naturvitenskapelige og tekniske fag (Bakken et al., 2019).

Praksis – sentralt for å fremme arbeidslivsrelevans

I en rapport fra NOKUT (Olsen et al., 2020) som baserer seg på evalueringer utført ved 11 ulike studieprogrammer knyttet til fagområdene matematisk-naturvitenskapelige fag (4 stk.), samfunnsvitenskapelige fag (3 stk.) og humanistiske fag (4 stk.), kommer det frem at praksisemner kan være en god måte for utdanninger å samhandle med arbeidslivet på for å sikre arbeidslivsrelevans. Både regjeringen og flere ulike organisasjoner peker på at praksis er et sentralt virkemiddel for å øke arbeidsrelevansen i høyere utdanning (Regjeringen, 2019). Praksis er en læringsform som kan ha mange fordeler og bidrar til at studentene får et økt læringsutbytte (Olsen et al. 2020).

NOKUT peker på at samhandling med samfunns- og arbeidslivet er sentralt for å øke kvaliteten, relevansen og også fleksibiliteten på studieprogrammer (Olsen et al., 2020). Det kommer også frem at studenter får relevant jobb raskere etter endt utdanning, jo mer kontakt de har hatt med arbeidslivet underveis i studiet. Kontakten med arbeidslivet har også en positiv innvirkning på studiegjennomføringen (Kunnskapsdepartementet, 2017). I en analyse av studenters kommentarer i Studiebarometeret 2016, kommer det frem at studenter som har vært i praksis erfarer at praksis er en verdifull læringsarena (Hegerstrøm, 2018).

Generiske og faglige ferdigheter

Det er anerkjent at generiske ferdigheter, tverrfaglig tilnærming og bruk av kunnskap er høyt verdsatt i arbeidslivet. Mange av disiplinutdanningene er i en unik posisjon i så måte, siden studieprogrammene ofte legger vekt på utvikling av disse generiske ferdighetene i tillegg til spesifikk fagkunnskap (Olsen et al., 2020). Eksempler på generiske ferdigheter som trekkes frem ved de ulike studieprogrammene er bl.a. kritisk tenkning, kommunikasjon og samarbeid, og sosiale og emosjonelle egenskaper (Olsen et al., 2020).

Viktig med tydelig formål og læringsutbytte

Selv om studentene ser på praksis som en verdifull læringsarena, opplever likevel mange av studentene at kvaliteten på praksis var svært varierende og «tilfeldig» (Hegerstrøm, 2018).

I en samlerapport fra NOKUT, "Kvalitet i praksis – utfordringer og muligheter" kommer det frem at den varierende kvaliteten på praksis i disiplinutdanningene i stor grad skyldes at formålet med praksis og læringsutbytte knyttet til praksis er uklart (Helseth et al., 2019). Det synes å være en fellesnevner at de studieprogrammene som har klare mål for arbeidslivsrelevans lykkes godt med å gjennomføre tiltak rettet mot arbeidslivet (Olsen et al., 2020). Olsen et al. (2020) peker derfor på at det er essensielt at disiplinutdanninger fastsetter konkrete læringsutbytter også i praksisemner. I

Kvalitetsmeldingen kommer det frem at representanter fra arbeidslivet bør være med når studieprogrammer skal utformes (Olsen et al., 2020).

Ifølge Helseth et al., (2019) kan arbeidserfaring kategoriseres som praksis først når det legges opp til at studentene får anledning til å reflektere over erfaringen fra arbeidslivet i en teoretisk ramme. Det er derfor avgjørende at campusundervisningen og praksisoppholdet integreres.

1.3. Organisering av praksis

Varighet på praksis

I NOKUT-rapporten (Helseth et al. 2019) kommer det frem at praksisperioden bør være av en viss lengde for at studentene skal få et godt læringsutbytte. Praksisperioden bør være så lang at studentene får den opplæringen som trengs, samtidig som de får mulighet til en viss grad av selvstendig arbeid på praksisstedet (Helseth et al., 2019). Det kan være en fordel å ha flere praksisperioder slik at studentene får erfaringer fra ulike praksissteder. Dette er særlig relevant der praksisfeltet er stort og variert. Det er mer vanlig at profesjonsfagene har flere praksisperioder, og mindre vanlig i disiplinifagene.

Knapphet på ressurser i form av økonomi og tilgjengelig tid i studieløpet, tilgjengelig kapasitet i praksisfeltet m.m. kan påvirke både varigheten og antallet praksisperioder (Helseth et al., 2019). Det viser seg også at det anbefales at praksis ikke må komme for tidlig i studieløpet. Dette skyldes at studentene da får tid til å få en viss faglig kompetanse og kunne reflektere over praksiserfaringer i lys av fagkunnskapen de har tilegnet seg i forkant av praksis (Helseth et al., 2019).

I studiebarometeret 2019 kommer det frem at lengde på praksisperioden varierer. Det mest vanlige er en praksis på tre uker eller mindre (32%), eller en praksis som varer mellom 7-9 uker (30%) (Wiggen et al., 2020).

Tildeling av praksisplass

For disiplinutdanningene er det ofte studentene selv som finner praksisplass, helt eller delvis. Tildelingen skjer ofte gjennom en vanlig jobbsøknadsprosess der studentene søker på et antall tilgjengelige praksisplasser, og praksisstedene velger ut de studentene de mener er best egnet (Helseth et al., 2019). Når det gjelder tildeling av praksisplass er det viktig at både studenten og praksisstedet får tilstrekkelig informasjon og at denne kommer i god nok tid i forkant av oppstart av praksis, slik at de har tid til å forberede seg (Helseth et al., 2019).

Veiledning i praksis

Resultatene av studiebarometeret 2019 viser at de fleste studentene som har hatt praksis (89 %) har fått praksisplass via egen UH-institusjon. De aller fleste (95 %) mottok veiledning i løpet av praksisperioden, og er generelt sett svært fornøyde med veiledningen de fikk. Dette gjelder både omfanget av veiledningen og kvaliteten på denne.

Studentene uttrykker generell tilfredshet med elementene relatert til selve praksisen/praksisplassen. Blant annet svarer 87 % svaralternativ 4 eller 5, der 5 er best score, på hvordan de ble tatt imot på praksisplassen. Studentene er imidlertid mindre fornøyde med de delene som institusjonen er ansvarlig for. Blant annet svarte ca. halvparten av studentene 4 eller 5 på spørsmål om hvordan institusjonen forberedte dem på praksisperioden.

Kommunikasjon mellom UH-institusjon og studenter

I forkant av praksis

Det er mange praktiske detaljer som skal på plass når studentene skal i praksis; bosted, økonomi, transport m.m. Det er viktig at studentene får nødvendig informasjon om dette i forkant av praksis, hvis ikke kan dette skape frustrasjon og usikkerhet, noe som har betydning for studentenes opplevelse og læring under praksisperioden (Helseth et al., 2019). Det viser seg bl.a. at ca. halvparten av studentene hadde hatt ekstra utgifter i forbindelse med praksis som ikke ble dekket av UH-institusjonen eller praksisstedet. Dette var utgifter knyttet til bl.a. transport, klær/utstyr og bolig (Wiggen et al., 2020).

I tillegg må studentene også forberede seg faglig, de må kjenne til læringsutbyttet, og de må ha avklart forventninger knyttet til egen innsats i praksisperioden (Helseth et al., 2019). De må også vite hvem som er kontaktpersonen deres.

Kontakt med UH-institusjon underveis i praksis

Når det gjelder i hvilken grad studentene hadde kontakt med UH-institusjonen underveis i praksisperioden, oppga 21 % at de hadde ingen kontakt med UH-institusjonen (Wiggen et al., 2020). Studentene ønsker mer kontakt med praksislærere (faglærere) under praksisoppholdet og et nøytralt punkt for å rapportere problemer. En «åpen dør»-policy der praksislærere og administrasjonen er tilgjengelige for studentene kan bidra til dette (Helseth et al., 2019). Når det gjelder de administrativt ansatte i UH-institusjonen opplever mange det som utfordrende å nå frem til studentene, både før og under praksis. En felles kommunikasjonsplattform som er tilgjengelig for både praksisveilederne og studentene nevnes som en løsning i så måte.

Samarbeid underveis i praksisperioden

Det er viktig å få til et godt samarbeid mellom studenter, praksisveiledere og praksislærere (faglærere). Dette bidrar bl.a. til at det kan oppstå en felles kunnskapsutvikling rundt hva og hvordan studentene skal lære, og til at studentene får et opplegg som er tilpasset deres faglige nivå (Helseth et al., 2019). For å få dette til er det viktig med tydelige møteplasser.

Mangel på ressurser fører imidlertid til at det kan bli utfordrende å få til et godt samarbeid. Det viser seg at UH-sektoren kan oppleve at mye hviler på enkeltundervisere og administrativt ansattes engasjement. Når det gjelder praksisveilederne, peker de på at ledelsen ved praksisstedet må prioritere utdanningsbidraget. De opplever manglende ressurser og tid til å ta veiledningskurs, og veiledningsoppgaven kommer på toppen av andre oppgaver. Dette fører til slitasje på veilederne og lite kontinuitet i veilederoppgaven, noe som igjen fører til at det blir utfordrende å få til et godt samarbeid (Helseth et al., 2019).

Kartleggingen fremhever tydelig at et vellykket samarbeid krever tid, ressurser og eierskap til samarbeidet (Helseth et al., 2019). Det er også nødvendig at både samarbeid og praksis blir prioritert av ledelsen (Helseth et al., 2019). En annen måte å samarbeide på, er å inkludere praksisfeltet i undervisningen som gis ved UH-institusjonen.

Erfaringer med yrkespraksis i biologi - bioCEED

Som en del av prosjektet «Operasjon praksis 2018-2020», har NOKUT undersøkt hvordan tre ulike Sentre for fremragende utdanning har arbeidet med praksis i sine studier, og hvilke erfaringer de har gjort seg med praksis (Bråten & Kantardjiev, 2019). Ett av disse sentra, bioCEED – Senter for fremragende utdanning i biologi, har fokus på følgende hovedområder: læringskultur, innovativ

undervisning, praktiske ferdigheter og spredning av resultater og kunnskaper fra senteret (bioCEED, 2019; Bråten & Kantardjiev, 2019). Målet er å «motivere studentene og gi dem praktiske ferdigheter samt å utdanne biologer for fremtiden» (Bråten & Kantardjiev, 2019).

Gjennom forskningsprosjektet PRIME (How implementation of PRactice can IMprove relevance and quality in discipline and professional Educations) har bioCEED undersøkt hvordan praksis i biologi kan gi bedre kvalitet og relevans i utdanningen. I den sammenheng har bioCEED testet ulike praksismodeller, blant annet i form av yrkespraksis i biologi, og som forskningspraksis. Vi vil her presentere resultater fra undersøkelsene knyttet til yrkespraksis i biologi.

Beskrivelse av emnet «Yrkespraksis i biologi (BIO298)»

Emnet "Yrkespraksis i biologi (BIO298)" er et valgfritt emne på 10 studiepoeng. Gjennom emnet får 2. og 3. års studenter 140 timer med yrkespraksis hos en arbeidsgiver, og opptak krever 60 studiepoeng i biologi. Kurset har som formål å gi studentene biologisk kunnskap gjennom praktisk erfaring og forståelse for hvordan biologi og biologisk kompetanse kan anvendes i arbeidslivet og samfunnet.

Erfaringer med praksisemnet

bioCEED har prøvd ut både kortere og lengre praksisformer, både på og utenfor campus, og som forskningspraksis og yrkespraksis. Undersøkelsene viser at praksis har bidratt til å skape dybdelæring blant studentene og hjulpet dem med å forstå biologi som vitenskap og biologers rolle i samfunnet. Studentene har utviklet generiske ferdigheter som arbeidsgivere etterspør, inkludert samarbeid, fleksibilitet og kommunikasjon. Praksis har også påvirket studentenes verdier og identitet, og gitt dem innsikt i autentiske dilemmaer som de må håndtere i yrkeslivet. Bruk av blogg som vurderingsform har fremmet refleksjon blant studentene og gitt dem muligheten til å dokumentere egen læring.

Det er også enkelte utfordringer knyttet til praksisperioden. bioCEED erfarer at praksis kan være ressurskrevende, spesielt små og korte praksisperioder, og det kan være vanskelig å rettferdiggjøre ressursinnsatsen i forhold til studentenes læring. Å skaffe praksisplasser og opprettholde samarbeid med arbeidsgivere kan være utfordrende, ettersom det krever dialog og samhandling mellom aktører med ulike interesser og kulturer.

Videre er det knyttet spenninger til hvordan generiske ferdigheter blir vektlagt i ulike praksisperioder, og til hvor tett de må knyttes til faget og kunnskapsbasen. Å skape helhet og sammenheng i studieprogrammet, spesielt med eksterne praksisplasser, kan være komplisert.

Oppsummert har praksis som en læringsform har gitt bioCEED verdifulle innsikter i biologiundervisningen. Studentene har dratt nytte av autentiske erfaringer og utviklet viktige ferdigheter, men det er også utfordringer knyttet til ressurser, samarbeid og kultur. Det er viktig å vurdere hvordan generiske ferdigheter best kan innlemmes i praksis, og refleksjon spiller en avgjørende rolle. Samlet sett er praksis nyttig, men krever innsats og samarbeid for å lykkes.

2. Metode

Undersøkelsene i denne rapporten er del av følgeforskningen knyttet til prosjektet «Arbeidspraksis som studiepoenggivende emne i bachelorutdanningen ved INHM» som er praksisdelen av prosjektet «Arter i arbeid». Følgeforskningen ble igangsatt ved oppstart av prosjektet, og ble begrenset til å undersøke og evaluere pilotpraksis-perioden sommeren 2023.

Følgeforskningen har hatt et kvalitativ design med fokus på prosjektdeltakernes beskrivelser av sine opplevelser og oppfatninger. Det er studentene og praksisvertene som er intervjuet. Vi har også vurdert å undersøke erfaringene til prosjektleder og utdanningsinstitusjon (INHM), men gikk bort fra dette da disse erfaringene uansett vil være tilgjengelige som del av INHMs evaluering og videre planlegging av ordinær praksisperiode.

2.1. Datainnsamling gjennom semistrukturerte kvalitative intervju

Datainnsamlingsmetode var kvalitative, semistrukturerte intervju (Brinkman & Kvale, 2015) med varighet mellom 30 – 60 min. Intervjuene ble gjennomført på Zoom, og det ble gjort lydopptak. På forhånd var det utarbeidet fire spørsmålsguider, en til hver av de fire intervjuene, to før praksis og to etter (vedlegg 2-5). Temaene som berøres er innenfor motivasjon og forventning, rekrutteringsprosessen, oppfølging underveis, utbytte og eventuelle utfordringer. Underveis i intervjuene ble det stilt ulike oppfølgingsspørsmål knyttet til hvilken retning samtalen tok. Den semistrukturerte formen ble vurdert som hensiktsmessig da fokus i samtalen kunne rettes både mot de forhåndsbestemte temaene, men også mot deltakerens bidrag gjennom oppfølgingsspørsmål knyttet til avklaringer og nyanser og for å fange opp refleksjoner som ikke belyses i den opprinnelige spørsmålsguiden (Brinkmann & Kvale, 2015).

2.2. Informanter og gjennomføring av intervjuene

Det ble gjennomført intervjuer av studenter og praksisverter både før og etter sommerens praksisperiode. Det var fem studenter som deltok, og det var naturlig nok de samme både før og etter praksis. For praksisvertene var det litt annerledes. Der ble fire kontaktpersoner for praksisvert-organisasjonen intervjuet før praksis, men dette var i stor grad ikke de samme personene som skulle ha med studentene å gjøre i praksis. Derfor har vi endt opp med å intervju totalt ni ulike praksisverter. Fire før praksis og seks etter praksis, og kun en person er intervjuet både før og etter praksis. Dette er lagt inn i tabell 1.

I tabell 1 er det også lagt inn informasjon om hvilken tidsperiode intervjuene er gjennomført. Intervjuene før praksis var ønskelig å gjennomføre før de faktisk var i gang med praksisperioden, men samtidig måtte det bli etter at de hadde fått tilbud om praksisplass. Dette tidsvinduet viste seg å bli relativt smalt – et par uker i begynnelsen av juni. Gjennomføring av intervju etter praksis var litt enklere å planlegge. Der tok vi kontakt med både studenter og verter og fant ut når praksisene var gjennomført og når det kunne passe med et intervju. Denne perioden strakk seg fra midten av august til midten av september.

Tabell 1. Oversikt informanter og periode for datainnsamling

Informanter	Intervju før praksis		Intervju etter praksis	
	Antall	Gjennomføring av intervju	Antall	Gjennomføring av intervju
Studenter	5	1. – 12. juni 2023	5	11. aug. – 13. sept. 2023
Praksisverter	4	2. – 12. juni 2023	6	18. aug. – 12. sept. 2023

Det ble benyttet en forenklet variant av tematisk analyse (Braun & Clarke, 2021) for å få fram de mest sentrale temaene og resultatene. Disse presenteres i resultatdelen.

2.3. Ethiske betraktninger

Følgeforskningsprosjektet er gjennomført i tråd med gjeldende forskningsetiske retningslinjer (NESH, 2021) og er meldt inn til Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør (Sikt, 2023). Det er sendt ut informasjonsskriv og samtykkeskjema til informantene (vedlegg 1), der det gis informasjon om følgeforskningen og opplysninger om personvern og rettigheter. Alle innsamlede data er anonymisert. Deltakelse i prosjektet var frivillig og alle informanter kunne trekke seg fra deltakelse når som helst i prosessen.

3. Resultater studenter

Et generelt inntrykk er at studentene har blitt tatt veldig godt imot og vært med på lærerike og passe utfordrende opplegg. Et par studentutsagn illustrerer dette:

«Det var utrolig kjekt og kjempelærerikt [...] Veldig god veileder»

«Jeg synes det var veldig gøy å være i praksis [...] veldig lærerikt å jobbe med det samme kontinuering, og lærer av noen som har jobba med det en stund»

Studentene skryter av vertene som trygge, imøtekommende, inkluderende, kunnskapsrike og løsningsorienterte. Det fremkommer også at det har vært en veldig lærerik prosess, både faglig og personlig. En student sier «Utrolig gøy å være med på feltarbeid. Finne ut hvordan de jobba. Se hva jeg er god på og mindre god på. Hva trives jeg med? Hva trives jeg ikke med?»

De intervjuede studentene er like motivert, eller til og med enda mer motivert, for å jobbe med arbeidsoppgavene de har forsøkt i praksis. En student sier: «hadde ikke forventet å like det så godt som jeg gjorde – å være ute i felt [...] kanskje det har motivert meg til å gå mer i den retningen?»

Alle studentene synes det er veldig bra hvis praksisperioden kommer inn i ordinært studium. Samtidig har det vært noen utfordringer knyttet til blant annet informasjon i forkant, omfang, økonomi og innhold. Dette beskrives nærmere i teksten som følger.

3.1. Kort oversikt over praksisperioden

Innledningsvis presenteres en kort oversikt over praksisperiodens omfang og hvor den har blitt gjennomført.

Omfang av praksisperioden

Det har vært store variasjoner i hvor mange uker praksisperioden har vart, fra en uke til over seks uker. To studenter hadde tre ukers praksis, og en student hadde to uker. Denne studenten ble tilbudt fire uker, men hadde ikke anledning til mer enn to. En student har hatt veldig lang praksis, ca. seks uker, med masse opplegg hele sommeren. Noen av disse ukene var 7-dagers uker, og en tur varte elleve dager. En annen student hadde kun ca. syv dagers praksis totalt, spredt litt utover. Denne praksisperioden ble forkortet pga. sykdom hos praksisvert.

Flere av studentene rapporterte om lange arbeidsdager, f.eks. 10 timer i tillegg til et par timer nøkling på kvelden. Stort sett har det ikke vært vanlige arbeidsuker med fem normalt lange arbeidsdager. Arbeidsoppgavene er knyttet til felt og prosjekter, og blir derfor litt oppstykket og tilpasset oppgavene. F.eks. tre dager en uke, og så fem-syv dager neste uke.

Steder – og transport

Studentene har vært med på prosjekter, feltaktiviteter og kontorarbeid mange steder i Norge, bl.a. Vestfold og Telemark, Viken, Innlandet, «sentrale Østlandet», Sørlandet, Vestlandet, Finnmark og Nordland. Siden omfang knyttet til både antall uker og hvilke prosjekt studentene har vært med på varierer mye er det også store variasjoner i reiseavstand og transportmiddel under

gjennomføringen av praksisperioden. Det har også vært omfattende bruk av bil, mest praksisvertens bil eller leiebil, men også noe egen bil. Noen har vært med på både feltarbeid og opplegg med frivillige organisasjoner som har krevd transport med bruk av fly og tog. Når studentene har vært med på feltarbeid har det vært ulike overnattingsfasiliteter, med alt fra ei bu, campinghytte, hus (Airbnb) og hotell.

En eller flere studenter sammen?

I pilotpraksisen var det kun en organisasjon som hadde to studenter fra USN, de andre hadde en. De to studentene som hadde praksis i samme organisasjon deltok imidlertid på ulike prosjekter og jobbet dermed ikke sammen i praksis.

Studentene mente stort sett det var positivt å være kun en – både for å få mer kontakt med praksisverten, ta ansvar for å bli kjent med nye folk, og som en student sa: «bli en mer naturlig del av arbeidslaget». Det ble også trukket fram fordeler med å være kun en for å få enda mer tilpassede arbeidsoppgaver og også ta mer ansvar for egen læring. Samtidig ble det nevnt at det kunne vært fordel å være flere studenter sammen i f.eks. kartleggingsoppgavene, for å ha noen man lettere kan diskutere med og spørre, uten å måtte spørre verten eller andre frivillige hele tiden. Spesielt i begynnelsen når studenten er mest bekymret for om de er «gode nok». En av studentene var sammen med studenter fra andre steder (hadde sommerjobb) og satt stor pris på dette, både knyttet til tips om hva de skal gjøre videre, om de skal ta master osv.

3.2. Læringsutbytte og arbeidsoppgaver

Studentene rapporterer om stort utbytte både faglig og personlig. De har vært med på mange ulike arbeidsoppgaver knyttet til feltarbeid, som kartlegging, artsgjenkjenning, prøvetaking, forvaltning osv. Feltarbeidet har vært knyttet til bl.a. ferskvann, elv, skog og fjell. Noen har også fått deltatt i kontorarbeid.

Læringsutbyttene er forsøkt kategorisert i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Samtidig er det mange av læringsutbyttene som ikke er enkle å karakterisere som enten det ene eller det andre. I mange tilfeller er det flytende overganger eller «alt på en gang».

Læringsutbytte - kunnskap

- Artskunnskap, bl.a. karplanter, moser, bløtdyr, insekter på land og i ferskvann og pattedyr.
- Økologi, nøkkelarter, økosystem, påvirkning med mer.
- Forvaltning, kartlegging og overvåkning.

Læringsutbytte - ferdigheter

- Feltarbeid i ulike biotoper.
- Feltmetoder som sparkeprøver, målemetoder, miljø-DNA, el-fisking, rutetaksering både på land og i ferskvann og prøvetaking. En student sier:

«Vi tok prøver vi skulle ha med oss til laben senere utover uka, og da fikk jeg erfaring med hvordan vi skulle lagre det sånn at det holder på både form og farge lengst mulig. Og det hadde jeg ikke tenkt på tidligere»

- Nøkling av arter i felt og vegetasjonsvurderinger.
- Bruke kart og høypresisjons GPS, nettbrett og telefoner. Et studentsitat:

«Gikk med høypresisjons-GPS for å finne fram til akkurat det punktet som de skal finne tilbake til om fem år. Det var utrolig gøy å finne, på cm, der punktet skulle stå»

- Bruk av kamera og overvåkning
- Risikovurdering knyttet til både hvor det er lurt å gå i terrenget og værforbehold (tordenvær på fjellet og rasktvoksende elver).
- Å pakke til feltarbeid og turer.

Læringsutbytte - generiske ferdigheter og kompetanser

- Erfaring med hvordan man jobbet i team. Utsagn fra en student:

«Jeg ble mer komfortabel med å kanskje jobbe så tett med mennesker jeg ikke hadde noe relasjon til, over lang periode. Man blir jo kasta ut i det: Nå skal dere være sammen i seks døgn! [...] Men det gikk veldig fint. Jeg syns det.»

- Øve på naturforvaltningsdiskusjoner som kan være politiske. En student rapporterte om økt motivasjon for å sette seg mer inn i bakgrunn for politiske temaer og diskusjoner som omhandler naturforvaltning. Dette var noe hen tidligere har forsøkt å «styre unna» men som var tydelig til stede under lunsjsamtaler og i pauser.
- Kommunikasjon med folk man møter under feltarbeid, bl.a. grunneiere. Man går på andres eiendom, gjennom en bom, står på en parkering osv. En student sier: «Fått sett litt baksida med yrket og da, sånn som sinte grunneiere».
- Bli mer kjent med seg selv, f.eks. å takle å være lenge ute i dårlig vær.
- Mer personlig plan: en student nevner at hen har som mål å øve seg på å «tåle å gjøre feil» ifm. kartlegging og artsbestemmelse. Dette er noe som det tar lang tid å bli god på, og det er krevende å ikke føle mestring.

Nettverk – også frivillige organisasjoner

Studentene forteller om at de har fått kontakter og økt nettverk, både innenfor den organisasjonen de jobbet, men også utenfor. Flere har fått være med på opplegg sammen med frivillige organisasjoner (som entomologiske forening, moseforening osv.). Studentene som har vært med på dette rapporterer om både økte kunnskap og ferdigheter, men ikke minst muligheten til å få innblikk i hyggelige, dedikerte miljøer som er opptatt av ulike organismer og naturforvaltning.

3.3. Informasjon, oppfølging og veiledning

Informasjon før praksisperioden

Flere av studentene rapporterte om at det hadde vært tilstrekkelig informasjon i forbindelse med utlysning- og søknadsperioden før praksis. Samtidig mente de studentene vi intervjuet at mange av de andre studentene visstnok ikke hadde fått med seg informasjonen, og derfor ikke søkte.

Gjennomgående savner studentene mer tydelig informasjon før oppstart. Den opplevdes litt for mangelfull og litt for sen. Dette var knyttet til det store spørsmålet: om de faktisk fikk plass eller om de burde skaffe seg sommerjobb i de aktuelle ukene. Etter at de fikk beskjed om at de hadde fått praksisplass var det en del usikkerhet knyttet til rammene for praksisen, både tidspunkt, antall dager og tidsbruk. I tillegg til praktisk informasjon om økonomi, forsikring og eventuell opplæring og

kontrakter. Det opplevdes som litt for kort tid mellom intervju og oppstart. En student sier «for min del så var det litt hektisk siden vi hadde intervju og så skulle jeg starte [...] 10-11 dager etterpå»

Det fortelles litt ulikt fra studentene hvor mye og når de fikk informasjon fra praksisvertene. Flere var bekymret for om de var “gode nok” siden det f.eks. i utlysningsteksten hadde stått noe om “høy kunnskap om arter”, og de ikke fikk tid til å forberede seg faglig før perioden begynte.

Selv om alle studentene kunne tenkt seg mer og tidligere informasjon hadde de stor forståelse for noe kluss med informering og flyt, bl.a. siden det er første gangs gjennomføring og i tillegg tilknyttet sommerferien.

Forventningsavklaring

Flere av studentene fortalte at de opplevde seg mer sidestilt med de ansatte enn forventet. En sier «Forventet å være litt mer student, litt mer på sidelinjen, bare være *med*. Var mer sidestilt - en del av teamet». De rapporterer også at det var litt mer «jobbing» og lengre dager enn forventet. Noen hadde også mye reising. Samtidig var det store forskjeller mellom studentene siden de endte opp med veldig forskjellig antall arbeidsdager og reisedøgn i sin praksis.

Studentene må også forberede seg på å jobbe ute i svært dårlig vær: «Første dagen var en prøvelse, da regnet det hele dagen. Mye! Vi sto i en dal og elevene vokste mens vi sto der. Det var en ilddåp. Var klissvåte».

Oppfølging av USN i løpet av praksisperioden

Studentene forteller at det har vært lite eller ingen oppfølging fra USN mens de har vært i praksis. Stort sett har det ikke vært behov for oppfølging annet enn avklaringer tilknyttet økonomi, reiseregninger, forsikringer osv. Noen har sendt mail angående dette og har fått svar etter sommerferien. Flere nevner at de kunne tenkt seg en liten oppfølging/henvendelse hvor de hadde hatt mulighet til å ta en prat eller spørre om det de lurer på. Rett og slett: Hvordan går det? Og det etterspørres et telefonnummer hvis det oppstår noe viktig eller alvorlig. Praksisperioden er en sårbar situasjon hvis ting ikke går som planlagt eller det oppstår problemer. Når det ikke har blitt gitt tydelig beskjed om at de kan kontakte «sånn og sånn» skal det mye til for at studentene tar kontakt siden det er sommerferie.

Oppfølging og veiledning fra praksisvert

Det er gjennomgående at veiledningen skjer jevnlig og underveis mens de holdt på med ulike arbeidsoppgaver, og at dette har fungert fint. Mange har vært med på feltarbeidsoppgaver hvor de har vært sammen mye av tiden, og fått oppfølging når det trengs. Det fremkommer også at det var lav terskel for å spørre, og at det ikke ble forventet at man kunne «alt». En forteller at praksisverten var veldig imøtekommende og opptatt av at studenten skulle si ifra hvis det var noe, om det var noe spesielt studentene vil gjøre osv. «Vi hadde en veldig god tone og samarbeidet godt i lag. Jeg syns jeg fikk oppfølging hele tiden, og de var tilgjengelige hvis jeg måtte trenge det. Og veldig imøtekommende»

Samtidig var det ikke nødvendigvis tydelig veiledning knyttet til hva som kan bli bedre, om studenten gjør en god jobb osv. En student sa: «Var litt spent på slutten, hvordan det var gått. [...] Har dette gått bra? Har jeg vært god? [...]» og ville gjerne høre litt mer om pluss og minus knyttet til at hen hadde vært med. Når dette ble forelagt praksisverten fikk studenten god tilbakemelding.

Selv om de fleste melder om god oppfølging er det også unntak, bl.a. en student som har fått mindre veiledning og oppfølging enn forventet, men dette var pga. sykdom hos praksisvert.

Praksisorganisasjonen – forberedelse og informasjonsflyt

Det er litt varierende erfaringer med informasjonsflyt i vertsorganisasjonen. Hos noen har det vært god flyt og forberedte verter. Mens hos andre har det vært litt manglende info om praksis og rammer siden de som skal følge opp studenten ikke har vært med på før-praksis-opplegg/info fra USN. Hva gjør praksisvert organisasjonene for å sikre informasjonsflyt til de involverte praksisvertene? Det er viktig at de som skal følge opp studentene er med på infomøter i forkant, – eller sikre god info-flyt i organisasjonen, på tross av ferieavvikling.

3.4. Økonomi

Økonomi og utgifter er en tematikk mange av studentene tar opp. Flere var ikke klar over at de måtte legge ut for reise- og boutgifter underveis og at dette kunne være ganske store beløp. De savnet informasjon og avklaringer rundt tilbakebetaling av utleggene. Hvorvidt tilbakebetalingen kommer etter praksisen/sommeren og om organisasjonene kan legge ut for noe av dette og fakturere USN. Flere forteller at dette var noe de hadde diskutert med praksisverten – og at verten ikke synes det var greit at en student skulle legge ut relativt store beløp. En student sier at det burde vært informert om på forhånd at i forbindelse med praksisen burde man ha en økonomisk buffer siden det blir utlegg på noen tusen før man får dette igjen.

Siden det er store forskjeller i lengde på praksisen og hvor mye de har vært på reise er det betydelig forskjell på hvor store utlegg studentene har hatt. Spesielt studenten som hadde lang praksis (over 6 uker) har hatt *svært* store utlegg som i tillegg kunne vært enda større siden hen fikk bo gratis med praksisverten da det ble leid f.eks. Airbnb i stedet for flere hotellrom.

Mat ble en stor utgiftspost pga feltarbeid og mye reising. En par studentutsagn illustrerer dette:

«Mat blir i felt. [...] Det blir kjøpt på bensinstasjoner, ikke noen butikker, hadde ikke kjøleskap. Måtte kjøpe mat fra dag til dag og da blir det fryktelig dyrt.»

«Man kan ikke leve på ris og grønnsaker, som man gjør ellers som student, - i felt»

Utbetalingen av 1500 uka dekker ikke mye under feltarbeid med reise og overnatting. Det har vært litt diskutert hva disse 1500 er kommunisert som – honorar? Noen studenter forteller at praksisverten ble litt provosert av dette lave beløpet, og at det burde presiseres tydeligere hva det er og skal dekke. Samtidig kan denne misforståelsen bunne i manglende informasjonsflyt hos praksisverten. En student sier: «De jeg hadde direkte kontakt med hadde fått lite informasjon. Kan hende det sitter folk i organisasjonen som hadde fått mer.»

Selv om studentene har vært veldig fornøyd med å få delta i denne praksisen har de tapt en del på det økonomisk sett, siden de ikke kunne ha sommerjobb og heller ikke har fått studiestipend for sommeren. En student sier: «Vi som har vært i år, i sommer, har fått masse utbytte, men ikke økonomisk, for å si det sånn».

3.5. Hvor godt forberedt føler studentene de er - fra studiets side?

Artskunnskap og nøkling

Studentene fortalte at de stort sett følte seg greit nok forberedt fra studiets side, men de fleste skulle ønske de kunne enda mer arter. Samtidig var de klar over at det tar lang tid å bli god på dette området. Det var litt ulike grader av hvor trygge studentene følte seg på arter, noe var knyttet til erfaring og innsats fra studiet, men også mer personlig interesse og egeninnsats utenom studiet. En student sier hen har vært med på kartlegging og at det opplevdes «litt vanskelig for meg som student, men utfordrende på en bra måte, da!» Spesielt insekter oppleves vanskelig.

Det fremkommer litt ulike meninger knyttet til hvorvidt studiet burde prioritere mer arts kunnskap eller mer nøkling. En student mente det var synd at neste års studenter får færre arter de skal lære, mens en annen student var opptatt av at de burde lære mer om nøkling: «Jeg syns nok jeg burde hatt mer arts kunnskap for å være med på dette prosjektet. Vi har jo et grunnlag [i arts kunnskap], men nøklingen de bruker mye, den hadde ikke vi.» Og hen følte til en viss grad at det var forventet at de skulle kunne nøkling. Samtidig opplever flere studenter at også det å lære nøkling er vanskelig.

Feltarbeid

Felterfaring opplevdes ikke som mangel fra studiet/USNs side. Studentene mener de har vært ganske mye ute og fått en god feltforståelse: «Vi drar ut og tar prøver, og vi har forskere som forelesere som er med oss, og som forteller hvorfor og hvordan. Så det har vi ganske bra - på USN». Selv om de følte seg relativt forberedt på en del av arbeidsmetodene og feltarbeidet, fikk de likevel mange nye erfaringer.

Noen studenter syns de kunne hatt enda litt mer fokus på naturforvaltning i fagene sine, i tillegg til litt mer om kunnskapsformidling.

3.6. Å tilby praksis som del av ordinært studium

Studentene er positive til at praksis skal tilbys som en del av det ordinære studiet. Utsagn fra to ulike studenter sier mer om dette:

«Kjempebra [at det tilbys], fordi det er veldig mange forskjellige grunner for å starte på dette studiet. Mange starter på USN fordi de har lyst å jobbe med noe praktisk innenfor forvaltning, natur-miljø eller forurensning, og ikke nødvendigvis bli forskere. Og da tenker jeg at dette er kjempebra, - at du kan velge å gå i praksis i stedet for å skrive i seks måneder.»

«Tenker det er kjempebra, og skulle ønske [hen] fikk det som sitt studieløp. Kjempeviktig erfaring [...] Utrolig lærerikt. Du får se en arbeidsplass innenfra. Bygge nettverk. Lære om deg selv og andre, og finne ut hva du lyst til å drive med på heltid. Jeg syns det er veldig bra å ta det inn i studiet – å lære seg å jobbe sammen med andre.»

Selv om studentene er veldig positive til at fremtidige studenter kan velge praksis fremfor f.eks. å skrive en bacheloroppgave, så er det flere som lurer på om kompetansen studentene da ender opp med er likeveeldig som den de som skriver en oppgave får. Om «sluttpapirene» er det det samme om man er i praksis eller skriver bacheloroppgave? Vil man ende opp med forskjellig

kompetanse? Og om man kan kalle seg bachelor uten å ha en avsluttende oppgave – hvis man ikke går videre til master. Det spørres også om hvordan et praksisemne eventuelt karaktersettes, og om det kan bli sånn at de som tar praksis kun får godkjent, mens de som tar BA-oppgave får karakter.

3.7. Oppsummering av resultater studentene

Her er en kort oppsummering av resultatene fra studentintervjuene, både knyttet til læringsutbytter, sentrale utfordringer og tips til hva som kan forbedres.

Det kommer tydelig frem i resultatene at *studentene har hatt stor glede av praksisperioden*. De forteller at det har vært en veldig lærerik prosess, både faglig og personlig. En student sier «Utrolig gøy å være med på feltarbeid. Finne ut hvordan de jobba. Se hva jeg er god på og mindre god på. Hva trives jeg med? Hva trives jeg ikke med?».

Studentene lærte mye under praksisperioden. Av *faglige kunnskaper* nevnes bl.a. artskunnskaper, økologi, forvaltning og kartlegging. De utviklet også *praktiske ferdigheter*, som ulike feltmetoder, nøkling, bruk av kamera og overvåkning, samt risikovurdering og riktig pakking for feltarbeid og turer. Når det gjelder generiske ferdigheter, nevnes *samarbeid og kommunikasjon* med andre i teamet, samt med grunneiere. Utsagnet fra en student sier noe om dette: «Man blir jo kasta ut i det: Nå skal dere være sammen i seks døgn! Men det gikk veldig fint. Jeg syns det.» Studentene fikk også personlig innsikt i hvordan de håndterte utfordringer som å jobbe lenge ute i dårlig vær og takle situasjoner der de ikke mestret alt like godt.

Studentene gav uttrykk for at de gjennom studiet har vært mye ute og fått en god forståelse for feltarbeid. De opplevde derfor at de var *relativt godt forberedt på arbeidsmetoder og feltarbeid*, samtidig som de også fikk mange nye erfaringer gjennom praksisperioden. De fleste studentene opplevde at de i all hovedsak var greit nok forberedt når det gjelder fagkunnskapene de har tilegnet seg gjennom studiet. Flere av dem ønsket imidlertid at de hadde hatt *noe mer artskunnskaper*, men de var også klar over at det tar tid å bli god på dette området. Enkelte av studentene savnet et noe større fokus på naturforvaltning og at de hadde noe mer om kunnskapsformidling i løpet av studiet.

Studentene opplevde vertene som imøtekommende, kunnskapsrike og løsningsorienterte. De intervjuede studentene er like motivert, eller til og med enda mer motivert, for å jobbe med arbeidsoppgavene de har forsøkt i praksis. Alle studentene syns det er *veldig bra hvis praksisperioden kommer inn i ordinært studium*.

Selv om det er mange positive resultater knyttet til læringsutbytte for studentene har det også vært noen utfordringer med praksisperioden. Videre følger en punktvis oppsummering av sentrale utfordringer som fremkommer i studentintervjuene etter praksis, og tips til hva som bør endres.

Oppsummering av sentrale utfordringer

- **Avklaring og mer informasjon på et tidligere tidspunkt:** Ønsker tidligere avklaring både for å få mulighet til å forberede seg faglig og mer praktisk knyttet til overnatting/transport. Men også knyttet alternative planer hvis det ikke tilbys praksisplass.
- **Tydeligere rammer for omfang og tidsperiode:** Avklare minimum- og maksimumslengde på praksis. Når det gjelder spørsmål om optimal lengde varierer svarene fra 3 uker til 3 måneder.

Hvis det blir praksis over en lang tidsperiode anbefaler en student at de må skrive rapporter og ta fag ved siden av.

- **Kontakt med utdanningsinstitusjon underveis:** At USN underveis i praksisperioden tar kontakt med studenten, f.eks. tidlig og sent, for å høre hvordan det går. De fleste studentene sier det ikke føltes som et problem at de ikke ble kontaktet, men at det hadde med at alt gikk bra. Det oppleves som en sperre å ta kontakt hvis det ikke tydelig oppfordres til dette.
- **Forventningsavklaring** på forhånd. Studenter som skal ut i praksis bør være innstilt på å være fleksible. Det er mye som bestemmes kort tid i forkant, både oppgaver, antall og lengde på arbeidsdagene, sted, reiser og overnatting.
- **Informasjonsflyt i vertsorganisasjonen:** Flere enn én person i vertsorganisasjonen bør ha god oversikt og ansvar for praksisperioden i tilfelle sykdom eller andre uforutsette ting. Infoflyt mellom de som har vært med på møter i forkant og de som skal følge opp studenten kan i noen tilfeller bli bedre.
- **Avklaringer rundt økonomiske forhold:** Skal studentene legge ut for relativt store utgifter som overnatting og transport? Skal organisasjonene legge ut for noe av dette og fakturere USN? Når vil tilbakebetalingen komme?
- **Kriterier for hvem som får plass** hvis mange søker.

4. Resultater praksisverter

4.1. Praksisvertenes erfaringer med å ha studenter i praksis

Samtlige praksisverter hadde positive erfaringer med å ha student i praksis. De opplevde at studentene var motiverte og viste interesse for arbeidet. En praksisvert uttrykte at «Jeg synes det fungerte veldig bra, fordi hen var utrolig forekommende og veldig interessert i å bidra på en god måte». Flere av praksisvertene uttrykte at de var særdeles fornøyde med å ha med student på feltarbeid, og gav uttrykk for at det var både spennende, artig og lærerikt å følge opp studenten. Det kom blant annet tydelig frem at studentene var til stor hjelp under feltarbeidet. «Hen [studenten] var utrolig god hjelp. Hoppet i det, tok initiativ og jobbet hardt. Så det var veldig kjekt å ha hen med», og «Hen ble egentlig en sånn nøkkelperson faktisk».

Det å få videreformidlet noe av kunnskapen praksisverten sitter på, og å rekruttere artsspesialister ble også løftet frem som positivt for praksisvertorganisasjonen.

Studentenes læringsutbytte

Når det gjelder studentenes læringsutbytte av praksisperioden, peker flere av praksisvertene på at studentene får erfaring med og innblikk i arbeidslivet, både som biologer, og også når det gjelder det kollegiale samarbeidet og det å ta ansvar i et arbeidsfellesskap. Gjennom praksisperioden skaffer studentene seg relevant erfaring og referanser som senere har nytte av når de senere skal søke jobber. Økte artskunnskaper, erfaring med feltarbeid og ulike metoder for datainnsamling nevnes også

Oppfølging og veiledning av studentene i praksisperioden

Alle studentene ble fulgt tett opp av praksisvertene og fikk fortløpende veiledning. Enkelte av praksisvertene hadde også et innledende møte med studenten der studenten fikk informasjon om feltarbeidet (hva skal gjøres og hvorfor) og/eller om organisasjonen og arbeidet generelt.

Kun en av praksisvertene har hatt kontakt med USN i løpet av praksisperioden. Praksisvertene synes selv ikke å savne oppfølging fra UNS underveis, men enkelte vet at studenten ønsket mer kontakt med USN.

4.2. Har studentene tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter til å møte praksisfeltet?

Artskunnskaper

Det varierer noe mellom de enkelte praksisvertene hvorvidt de opplever at studenten er godt via studieløpet ved USN eller ikke. Det kommer i stor grad an på de ulike prosjektene de ulike praksisvertene kan tilby. De fleste praksisvertene gir imidlertid uttrykk for at studentene har fra tilstrekkelig til gode artskunnskaper. Flere av praksisvertene gav uttrykk over at de var overrasket over studentenes artskunnskaper. De sier bl.a. at «Hen [studenten] kunne overraskende mye om karplanter. Det synes jeg. Så det var jeg imponert over», og «Men jeg hadde vel egentlig ikke så mye forventninger [...], men [...] jeg ble jo positivt overrasket når de holdt på med ruteanalyser».

Enkelte av studentene deltok i prosjekter der artskunnskaper ikke det mest sentrale. En av praksisvertene sier at «Artsgjenkjennelse kan være vanskelig, men det var heller ikke noe hen [studenten] trengte til dette prosjektet», og at «Lysten til det [å jobbe med artsgjenkjennelse] er viktigere enn kunnskapene. Vi kan ikke forvente at studenten kan alt».

Feltarbeid

Enkelte av praksisvertene peker også på at studentene har gode ferdigheter med feltarbeid. De sier bl.a. at:

«Universitetene utdanner folk som er mer lab-utdannet mens Bø har fremdeles et feltfokus. Så det tror jeg er en bra ting med utdanninga i Bø som er veldig relevant for oss i [praksisvertorganisasjonen]. [...] Vi sliter litt med rekrutteringen. [...] Jeg tror grunnlaget studentene får i Bø er godt».

Risiko ved feltarbeid

Feltarbeid kan være forbundet med en viss risiko. For eksempel ved feltarbeid i elver med stor vannføring, og feltarbeid i bratt terreng om vinteren som kan være forbundet med rasfare. Praksisvertene er tydelige på at praksisstudentene ikke skal utsettes for risiko under feltarbeidet, og at hvilke lokaliteter man drar tilpasses den enkelte students erfaringer og ferdigheter.

Flere av studentene har hatt feltarbeid under krevende forhold, med bl.a. uvær og stor vannføring i elver. Praksisvertene opplever at studentene har håndtert disse utfordringene på en god måte, og gir uttrykk for at studentene synes å gode erfaringer og ferdigheter med feltarbeid. Likevel fremhever praksisvertene at det er viktig at studentene er vant til å være ute, og at dersom studentene skal delta i feltarbeid i elv, er det en fordel at studenten har erfaring med dette fra tidligere.

Nødvendige kvalifikasjoner

En av praksisvertene har som krav at studenten har førerkort. En annen av praksisvertene har enkelte prosjekter som krever at studentene har en bachelorgrad.

4.3. Å tilby praksis som del av ordinært studium

Praksisvertene er gjennomgående positive til at praksis skal bli en del av et ordinært studium, og de er også positive til å ta imot studenter som del av et ordinært studium. Samtlige av praksisvertene gir uttrykk for at de kan imot 1-2 studenter i ordinær praksis. Det generelle inntrykket er at de ulike praksisinstitusjonene totalt sett kan ta imot flere studenter, men at det i hovedsak er en student per prosjekt.

Varighet på ordinær praksis

Ønsket læringsutbytte av praksis har betydning for hvor lang praksisperioden bør være. Når det gjelder varighet på ordinær praksis, knyttes denne opp til hvilket læringsutbytte studentene skal ha av praksisperioden. Enkelte av praksisvertene peker på at for at studenten skal få en helhetlig forståelse og erfaring med arbeidsoppgavene er det viktig at studenten ikke bare deltar på feltarbeid, men også er med på databehandling og annet etterarbeid. En praksisvert sier at: «Studenten bør være med på feltarbeid. Hvis ikke, så vil studenten trolig få lite ut av å jobbe med data. [...] Dersom praksisperioden kommer utenfor feltsesongen blir det kontorarbeid. Kontorarbeid gir ikke like mye mening til helheten».

Flere av praksisvertene peker også på at det er verdifullt for studentene å få erfaring fra flere enn ett prosjekt. Dette krever at studentene er i praksis over en viss tid.

Minimum en måned praksis

Enkelte av praksisvertene har gode erfaringer med studenter fra andre universiteter som, ifølge praksisvertene, har 140-150 timer praksis i løpet av ett semester. Dette er tilstrekkelig til at studentene både kan fordype seg i ett prosjekt, samtidig som de også får mulighet til å få innblikk i andre prosjekter, og på den måten også få breddeerfaring.

Flertallet av praksisvertene foreslår at praksis har en varighet på minst en måned, mens enkelte av praksisvertene ønsker å ha en praksis som er enda lenger. Samtidig påpeker en av vertene at dersom praksisperioden er for lang (opp mot tre mnd.), vil det kunne være vanskelig å fylle denne perioden med meningsfulle oppgaver for studenten.

Oppdelt eller sammenhengende praksis?

Praksisvertene har noe ulikt syn på hvorvidt praksisperioden bør være en sammenhengende periode eller plassert i bolker. En praksisvert uttrykker at det vil være utfordrende å ha praksis i bolker, med tanke på at det er feltarbeid på bestemte tider. En annen praksisvert peker imidlertid på at fire uker sammenhengende praksis kan bli krevende for studenten, og foreslår at praksis deles i to bolker av to uker hver.

Varighet oppsummert

Praksis bør ha en varighet på minimum en måned. Dersom praksis skal deles opp i mindre bolker, bør hver bolk ha en varighet på minst to uker. Dette vil gi studentene mulighet til å gå i dybden på ett prosjekt, og også til å få et innblikk i andre prosjekter ved praksisplassen.

4.4. Tidspunkt for praksisperioden

Samtlige av studentene har deltatt i ett eller flere feltarbeid i løpet av praksisperioden. Enkelte av studentene har også deltatt i databehandling, diverse arrangementer m.m. Mens databehandling, rapportskrivning og diverse andre arrangementer gjerne kan gjøres utover høsten, er de fleste feltarbeidene avgrenset innenfor kortere tidsrom.

Felles for alle praksisvertene er at de har prosjekter der feltarbeidet starter opp i juni og avsluttes i august/september. Praksisperioden bør derfor starte så tidlig som mulig i høstsemesteret. Det kommer også frem at de fleste av praksisvertene (4 av 5) ønsker at praksis også kunne legges til sommermånedene. En praksisvert ønsker å ha praksis «så tidlig som mulig», og sier også at:

«Men det bør åpnes opp, i hvert fall på frivillig basis, at man kan starte med praksisen før semesterstart. Hvis vi har passende prosjekter som skal gjøres på forsommeren, for eksempel, så er det fryktelig dumt om de går glipp av det på grunn av at det stopper på rigid regelbruk».

En annen praksisvert sier at:

«For meg er det jo bedre å ha en praksisstudent om sommeren enn på høsten. Rett og slett på grunn av når feltarbeidet gjennomføres. [...] For meg er ofte feltarbeidet ferdig i midten av september så det blir iallfall en mye mer begrensa periode med feltarbeid. Men selvfølgelig da kunne det ha vært mer fokus på databearbeiding og sånne ting».

Praksisvertene nevner at praksisinstitusjonene har andre prosjekter som har feltarbeid også utover høsten (oktober-desember). For eksempel knyttet til artsbestemmelse av bunndyr (oktober) og

rovvilt (november-desember). En av praksisvertene sier at det «Kan være lurt å ha praksis litt utover høsten når folk er på plassen sin og ikke bare i felt».

Praksis bør være så tidlig som mulig

For at studentene skal få erfaring med feltarbeid, og også kunne få delta i databehandling/etterarbeid m.m., bør derfor praksis legges så tidlig som mulig i høstsemesteret, ettersom mye av feltarbeidet er avsluttet i løpet av august. Det er også et tydelig ønske om at studentene kan ha praksis om sommeren.

4.5. Rapport eller dokumentasjon

Flere av praksisvertene har/har hatt studenter fra andre universiteter og har dermed erfaringer med ulike former for dokumentasjon knyttet til praksis. Blant erfaringene som løftes frem av flere av praksisvertene, er bruk av blogginnlegg. De opplever at det å skrive blogginnlegg har vært nyttig for studenten, og også verdifullt for praksisverten, både for å få innsyn i hva studentene har tilegnet seg av kunnskaper og inntrykk, men også som noe praksisverten kan bruke på egne nettsider.

«De andre praksisstudentene vi har hatt har skrevet blogginnlegg og de har hatt presentasjoner på skolen som vi ikke har vært involvert i. Men det har jeg forstått at har vært verdifullt for dem. De har hatt mye utbytte av å kunne tenke på «Dette her skal jeg skrive noe om. Hvordan kan jeg vinkle det? Hva ønsker jeg å se mer på?»».

«Det har vært verdifullt for meg å lese de blogginnleggene i ettertid for å se hva som sitter igjen og hva som gjorde størst inntrykk på dem [studentene]».

«Det [blogginnlegg] er ting som vi lettere kan ha nytte av også. Korte ting som vi kan bruke i forbindelse med nettsider eller sosiale medier, og bidra hver for oss. Det er bedre det, enn at de skriver en slags rapport til dere [USN], når alt er over».

I tillegg til bruk av nettside og sosiale media, nevner flere av praksisvertene også at dokumentasjon i form av refleksjon over hva studentene har lært, og hva som kreves for å jobbe på praksisplassen kan være relevant. Enkelte peker imidlertid på at dokumentasjonen ikke bør være for omfattende

«Jeg tror kanskje noe litt mer løpende, og ikke så krevende, kan være bedre enn en stor ting på slutten».

Andre former for dokumentasjon som nevnes er at studentene lager reportasje eller skriver et essay knyttet til det de har gjort i praksisperioden, eller i form av at studenten lager en presentasjon av det hen har erfart i praksisperioden. Denne presentasjonen kan presenteres for neste års studenter, og dermed bidra til at neste års studenter får informasjon om hva de ulike praksisplassene kan tilby.

4.6. Hva kan gjøre praksisperioden bedre?

Praksisvertene har innspill til endring knyttet til ansettelsesprosessen, og til informasjon og avklaring i forkant knyttet til økonomi og lengde på praksis, samt hva som forventes av praksisvert.

Ansettelsesprosessen

Tydligere tidsfrister og forenkling av ansettelsesprosessen

Praksisvertene som ble intervjuet i forkant av praksisperioden gav uttrykk for at de fikk tilstrekkelig med informasjon fra USN i forkant av selve rekrutterings- og ansettelsesprosessen. De opplevde imidlertid at tidsfristene sklei ut etter hvert, og at den videre prosessen ble noe «rotete».

Praksisvertene måtte blant annet vente på informasjon og avklaringer. Dette medførte at studentene fikk sent beskjed om de fikk plass eller ikke, og det ble kort tid til oppstart av praksis.

Enkelte av praksisvertene uttrykte at utvelgelsesprosessen var utfordrende ettersom alle praksisvertene konkurrerte om de samme studentene. Det kom også frem at enkelte praksisverter tok direkte kontakt med studenten, mens andre gjorde det ikke. En av praksisvertene foreslår at USN i større grad tar seg av «grovarbeidet» med å se hvilke studenter som kan være aktuelle for de enkelte praksisvertene. Det pekes også på at USN bør sørge for at det er klare tidsfrister og at disse følges opp.

En praksisvert kommenterte at ansettelsesprosessen burde forenkles:

«Først var det studenter som søkte, og så skulle de sette en prioriteringsliste, og så skulle vi sette en prioriteringsliste, og så intervjuer og så skulle de bestemme seg, så alt sammen skulle balanse via USN og sånn. Så det der går an å løse på en mye enklere måte, tenker jeg».

Praksisvertene synes det er positivt at studentene intervjues. Enkelte av praksisvertene gav uttrykk for at studentene ikke hadde fått tilstrekkelig med informasjon fra USN i forkant. Dette blir utdypet i et annet delkapittel. En av praksisvertene gav uttrykk for at praksisvertene kunne fått oppfølging i form av hvordan man kan veilede studenter.

Tidligere avklaring

Flere av praksisvertene, både de som ble intervjuet før praksis, og de som ble intervjuet etter praksis, er tydelige på at ansettelsesprosessen/hvilken student de skulle ha i praksis burde vært avklart tidligere. Dette er viktig både for at praksisvert skal kunne lage en god plan for studenten og for at studenten skal kunne få tid til å forberede seg. Enkelte av praksisvertene som ble intervjuet etter praksis opplevde at det ble lite tid til at praksisvert og student fikk snakket sammen på forhånd, og studenten ble «kasta ut i det». En praksisvert sier at «Det viktigste er å vite hvilken student man skal ha minst en måned i forkant»

Det kommer også frem at det er særlig viktig med god forberedelsestid når studenten skal ut i felt. Praksisvert varslet tidlig om at de var interesserte i å ha student, men deretter gikk det lang tid før intervju og ansettelse:

«Så det kom på en måte et varsel veldig tidlig, om det var noen interesse for det [å ta imot student], men så gikk det veldig lang tid før det ble intervju, så vi visste at vi fikk studenter. I allfall knyttet til opp meg som jobber mye i feltet, så det var kort tid for på en måte å forberede seg selv og prøve å forberede studenten på hva som kom.»

Informasjon og avklaring i forkant av praksis

Informasjon og avklaringer fra USN i forkant av praksis.

Praksisvertene peker på manglende informasjon fra USN knyttet til studentenes økonomi (refusjon av utgifter, kostpenger), og tydeligere rammer for varighet på praksis og for hva som forventes av praksisfeltet.

Økonomi

Flere av praksisvertene var tydelige på at det er viktig at studenten får betalt for kost og losji i praksisperioden. Ettersom studentene ikke fikk betalt kostpenger, opplevde enkelte av praksisvertene at studenten ønsket å spare penger på mat, noe som er svært uheldig når man skal ut på feltarbeid, som både kan være fysisk krevende og av ubestemt varighet. En av praksisvertene uttalte at:

«Det som jeg synes var litt ubehagelig, og som jeg fulgte litt med på, er at når man ikke får betalt, og heller ikke får kostpenger, så vil man gjerne spare litt. Da kanskje sparer de [studentene] litegrann på maten. Det er katastrofalt når du er ute på feltarbeid»

En praksisvert pekte på at det er en merkostnad å ha student, og at USN bør vurdere å gi midler som går til opplæring av studenten.

Forventningsavklaring og tidsramme for praksis

Flere av praksisvertene savnet informasjon om hva som forventes av praksis. Det bør være en kursbeskrivelse med utbyttebeskrivelse, mål for hva USN ønsker og hvilke oppgaver studenten skal gjøre i praksis) Hvilke forpliktelser har praksisvert, og hvilke forpliktelser har USN? F.eks. hvem har ansvar for forsikring m.m.? Finansiering burde vært avklart på forhånd. En praksisvert sier at: "En god oppstart med forventningsavklaring er bra".

Praksisvertene savner tydeligere rammer for hvor lenge studenten skulle være i praksis. «Vi visste ikke om hen [studenten] kunne jobbe hos oss i en, to eller tre uker».

Feltarbeid krever fleksibilitet

Ettersom feltarbeid er avhengig av værforhold, vannføring o.l. er det vanskelig å planlegge nøyaktig i forveien tidspunkt for oppstart av feltarbeidet. Det er også vanskelig å vite varigheten på feltarbeidet. Dette krever, ifølge praksisvertene, at studenten som skal delta på feltarbeidet er tilgjengelig og fleksibel med tanke på å kunne møte opp på kort varsel og å kunne delta på feltarbeid av usikker varighet. En praksisvert sier at «Men altså, det ble jo sånn litt planlagt dag for dag. Det er jo vanskelig å planlegge feltarbeid. Ofte så tror man det tar en dag og så tar det to dager eller omvendt.» En annen praksisvert sier at «Man måtte håpe man var tilgjengelig på samme tid». Det kom også frem at praksisvertene opplevde at studentene var fleksible og positive: «Man må improvisere underveis, men studenten var fleksibel». Det er også viktig at studenten er klar over at feltarbeid kan omfatte helgearbeid.

Sykdom og ferieavviklinger

Sykemelding og ferieavvikling på praksisvertinstitusjonen medførte at en av studentene fikk kortet ned på sin praksisperiode.

4.7. Oppsummering av resultater praksisverter

Her er en kort oppsummering av resultatene fra praksisvertintervjuene, både knyttet til læringsutbytter, sentrale utfordringer og tips til hva som kan forbedres.

Praksisvertene hadde svært gode erfaringer med å ha studenter i praksis. De gav uttrykk for at det var både lærerikt og artig, og til stor hjelp under feltarbeid. Praksisvertene satte pris på å kunne videreformidle egen kunnskap til studentene, og de så også positivt på muligheten for å rekruttere artsspesialister. Samtlige av praksisvertene var positive til å ha studenter i praksis også i en ordinær praksisperiode.

Praksisvertene ser noe ulikt på hvorvidt studentene har tilstrekkelig med artskunnskaper eller ikke. Dette kan ha sammenheng med at fokuset på artskunnskaper også var ulikt i de forskjellige prosjektene. Flertallet av praksisvertene opplever imidlertid at studentene hadde tilstrekkelig til gode artskunnskaper, og flere gav uttrykk for at studentene hadde bedre artskunnskaper enn hva praksisvertene hadde forventet. Enkelte gir uttrykk for at studentene har gode ferdigheter når det gjelder feltarbeid.

Når det gjelder hvilket læringsutbytte studentene får gjennom selve praksisperioden, nevner praksisvertene blant annet at studentene får økte artskunnskaper, erfaring med feltarbeid og ulike metoder for datainnsamling. Praksisvertene peker også på at studentene gjennom praksisperioden får erfaring med generiske ferdigheter som bl.a. å samarbeide med kollegaer og ta ansvar i et arbeidsfellesskap.

Selv om det er mange positive resultater knyttet til praksisperioden, har det også vært noen utfordringer. Videre følger en punktvis oppsummering av sentrale utfordringer som fremkommer i praksisvertintervjuene etter praksis, og tips til hva som bør endres.

Oppsummering av sentrale utfordringer

- **Ansettelsesprosessen bør avklares tidligere**, bli "ryddigere" og forenkles.
- **Informasjon og avklaringer i forkant av praksis:**
  - Tydelig ramme for lengde på praksis
  - Hva forventes av praksisvert? (læringsutbytte m.m.)
  - Avklaring av økonomi knyttet til studentenes utgifter i praksis
  - Praksisstudent må være fleksibel og kunne jobbe i helgene
  - Avklaring av praksisvertenes økonomiske forhold
- **Organisering av praksisperioden:**
  - Varighet på praksis: minimum en måned
  - Tidspunkt for praksis: Så tidlig som mulig. Mange av praksisvertene avslutter feltarbeidet innen midten av september.
  - Bør vurdere å åpne opp for at praksis også kan være om sommeren.
  - Dersom praksis skal være i bolker bør hver bolk ha en varighet på minimum to uker
  - Blogg foreslås av flere som aktuell form for dokumentasjon
- **Økonomi:** Studentene bør få refundert utgifter knyttet til kost og losji

5. Drøfting og oppsummering

Formålet med prosjektet har vært å kartlegge studentenes og praksisvertenes erfaringer med praksis-prøveordningen. Disse erfaringene vil bidra inn i planlegging av det ordinære, studiepoenggivende tilbudet om praksisperiode som vil inngå i bachelorutdanningen ved INHM. I dette kapitlet presenteres en sammenstilling og drøfting av de mest sentrale funnene, samt innspill til hvordan det ordinære praksisemnet kan organiseres.

5.1. Positive utbytter av prøveordningen

Det kommer tydelig frem i intervjuene at både studentene og praksisvertene synes å ha *en positiv opplevelse av selve praksisperioden*. Praksisvertene opplever at studentene er positive og interesserte, og studentene forteller at de har blitt tatt veldig godt imot og vært med på lærerike og passe utfordrende opplegg. Studentene opplevde vertene som imøtekommende, kunnskapsrike og løsningsorienterte, og forteller at de er like motivert, eller til og med enda mer motivert, for å jobbe med arbeidsoppgavene de har forsøkt i praksis.

I intervjuene kommer det frem at studentene, gjennom studiet ved INHM, har tilegnet seg relativt gode fagkunnskaper i form av bl.a. artskunnskaper, og at de også har gode ferdigheter når det gjelder feltarbeid. Kunnskapene og ferdighetene studentene har tilegnet seg gjennom studiet synes å være relevante for de ulike arbeidsoppgavene de møter i praksis. Praksisvertene fremhever også at studentene innehar generiske ferdigheter i form av at studentene er lette å samarbeide med og er initiativrike.

Videre viser resultatene fra intervjuene etter gjennomført praksisperiode at studentene tilegner seg både faglige, praktiske og generiske ferdigheter gjennom selve praksisperioden. Studentene selv opplever at de har lært mye om bl.a. artskunnskaper gjennom praksis, og får erfaringer med flere ulike metoder for datainnsamling. Ifølge NOKUT's rapport fra 2020, kommer det frem at nettopp generiske ferdigheter, tverrfaglig tilnærming og bruk av kunnskap er høyt verdsatt i arbeidslivet (Olsen et al. 2020).

I denne følgeforskningen kommer det tydelig frem at kunnskapene og ferdighetene studentene tilegner seg gjennom praksisperioden bygger videre på kunnskapene og ferdighetene de har tilegnet seg gjennom studiet ved INHM. Det kan derfor synes som det er en god sammenheng mellom studiet og praksis. Dette, sammen med de positive tilbakemeldingene fra både studenter og praksisverter, tyder på at å innføre et praksisemne på gjeldende bachelorstudium vil kunne bidra til å øke kvaliteten på utdanningen. Resultatene fra Studiebarometeret 2016, viser at studenter opplever at praksis er en verdifull læringsarena (Hegerstrøm, 2018).

Både studentene og praksisvertene synes det er veldig positivt at det planlegges for å tilby en praksisperiode som del av ordinært studium. Samtidig har det vært noen utfordringer knyttet til blant annet informasjon, tidsplaner, omfang og økonomi, som vil være viktig å ta med i videre planlegging og utforming av praksisemnet. Både fordi enkelte av utfordringene er relativt avgjørende, som økonomi og tidspunkt for praksis, og siden et ordinært praksis-emne som tilbys et større antall studenter vil kreve betydelig planlegging, ressurser og logistikk.

5.2. Organisering av praksisperioden: Tidspunkt og varighet

Under følger en kort oppsummering av studentenes og praksisvertenes innspill til varighet og tidspunkt for praksis, og hvilken form for dokumentasjon som kan være aktuell.

Praksisvertene er tydelige på at praksisperioden *bør være så tidlig som mulig* i høstsemesteret siden mange av praksisvertene avslutter feltarbeidet innen midten av september. Flere av praksisvertene mener *det bør åpnes opp for at praksis også kan være om sommeren*.

I resultatene kommer det fram at både studentene og praksisvertene *savnet tydeligere rammer for varighet av praksisperioden* og at dette må avklares før ordinær gjennomføring. Når det gjelder spørsmål om optimal lengde på praksisperioden som del av et ordinært studieløp, varierer studentenes svar fra 3 uker til 3 måneder, mens praksisvertene foreslår fra 4 uker til 3 måneder. Praksisvertene er imidlertid tydelige på at praksisperioden bør ha en varighet på minimum en måned for at studentene skal få mulighet til å delta i feltarbeid og samtidig få en helhetlig innsikt i arbeidet hos praksisvertorganisasjonen. I NOKUTs rapport fra 2019 pekes det på at praksisperioden bør være av en viss varighet for at studentene skal få et godt læringsutbytte (Helseth et al., 2019). Praksisperioden bør være tilstrekkelig lang til at studentene får nødvendig opplæring, samtidig som de får mulighet til en viss grad av selvstendig arbeid på praksisstedet. Det kommer ikke frem noen anbefalinger på hvor lang praksis bør være, men vanlig lengde på praksis er enten 3 uker eller mindre, eller mellom 7-9 uker (Wiggen et al., 2020). Erfaringene fra bioCEED viser imidlertid at små og korte praksisperioder kan være særlig ressurskrevende, og det kan være vanskelig å rettferdiggjøre ressursinnsatsen i forhold til studentenes læring (Bråten & Kantardjiev, 2019).

Det kommer også frem i intervjuene at dersom praksis skal være i bolker bør hver bolk ha en varighet på minimum to uker. Dersom praksisperioden blir lang, anbefaler en student at de må skrive rapporter og ta fag ved siden av. Det advares også mot en veldig lang praksis på ett sted i tilfelle det ikke fungerer så godt.

5.3. Læringsutbytte og dokumentasjon

I resultatene kommer det frem at studentene tilegnet seg både faglige, praktiske og generiske ferdigheter gjennom praksisperioden. Bl.a. artskunnskaper, økologi, feltarbeid i ulike biotoper, ulike feltmetoder, nøkling av arter, bruk av kart og høypresisjons GPS m.m. Generiske ferdigheter som samarbeid og kommunikasjon nevnes også. Praksisperioden har vært en god læringsarena for studentene, med det har imidlertid *ikke vært knyttet spesifikke læringsmål* til denne prøvepraksisperioden. I flere av NOKUT's rapporter kommer det frem at nettopp det å ha tydelige formål og læringsutbyttebeskrivelser viser seg å spille en særlig stor rolle for kvaliteten på praksisperioden (Helseth et al., 2019; Olsen et al., 2020). Enkelte av praksisvertene etterlyser nettopp dette. I Kvalitetsmeldingen foreslås det bl.a. at representanter fra arbeidslivet bør være med i utformingen av studieprogrammene (Olsen et al., 2020).

Dokumentasjon i praksisperioden

Flere av praksisvertene foreslår blogg som aktuell form for dokumentasjon, men også andre former for nevnes (logg, refleksjoner m.m.). Praksisvertene som har erfaring med bruk av blogg rapporterer at dette er nyttig både for studenten og for praksisverten, for å få innsyn i hva studentene har tilegnet seg av kunnskaper og inntrykk, men også som noe praksisverten kan bruke på egne nettsider. Dersom praksisperioden blir lang, anbefaler en student at de må skrive

rapporter og ta fag ved siden av. Erfaringene fra bioCEED viser at bruk av blogg som vurderingsform har fremmet refleksjon hos studentene og har også fungert som dokumentasjon på studentenes læring (Bråten & Kantardjiev, 2019).

5.4. Avklare økonomiske forhold

Studentene og praksisvertene etterlyser en avklaring rundt studentenes økonomiske forhold under praksisperioden. Noen av spørsmålene som kom opp:

- Skal studentene legge ut for relativt store utgifter som overnatting og transport?
- Skal organisasjonene legge ut for noe av dette og fakturere USN?
- Når vil tilbakebetalingen komme?

En av praksisvertene er tydelig på at studentene bør få refundert utgifter knyttet til kost og losji. Enkelte av vertene ønsker også avklaring av praksisvertenes økonomiske forhold knyttet til oppfølging av student i praksis.

Avklaringer av økonomiske forhold er noe også andre undersøkelser av praksis rapporterer om. Ifølge Wiggen et al., (2020) forteller halvparten av studenter som har vært i praksis at de har hatt ekstra utgifter til transport, utstyr og bolig. Manglende informasjon om praktiske aspekter som økonomi, bosted og transport kan ifølge Helseth et al. (2019) skape frustrasjon og usikkerhet hos studentene. Dette har igjen, ifølge NOKUTs rapport, påvirkning på studentenes opplevelse og læring under praksisperioden.

5.5. Ansettelsesprosessen og informasjon

Flere av utfordringene som kommer fram i resultatene er knyttet til ansettelsesprosessen og tilhørende informasjon og avklaringer. Enkelte av studentene opplevde utfordringer relatert til sykdom hos praksisvert og informasjonsflyt i praksisvertorganisasjonen underveis i praksisperioden. Under følger en kort oppsummering av de enkelte utfordringene.

Ansettelse bør avklares tidligere og forenkles

Både studentene og praksisvertene er tydelige på at hvilken student som skal hvor i praksis bør være avklart på et tidligere tidspunkt. Dette er viktig for at studenten skal kunne forberede seg praktisk og faglig, og for at praksisvertene skal få planlegge et godt praksisopphold. Studentene peker i tillegg på at det er viktig med tydelige kriterier for hvem som får plass dersom mange søker. Sen avklaring i prøveprosjektet medførte at noen av studentene fikk informasjon om hva slags type prosjekt de skulle delta i så sent som et par dager før oppstart. Ifølge praksisvertene bør ansettelse av student være avklart minst en måned før oppstart av praksis, og prosessen bør forenkles og bli ryddigere. Viktigheten av at både studenter og praksisstedet får tilstrekkelig og tidlig nok informasjon slik at de kan forberede seg til praksisperioden støttes av NOKUT's rapport "Kvalitet i praksis – utfordringer og muligheter" (Helseth et al., 2019).

Forventningsavklaringer for både studenter og praksisverter

Både studentene og praksisvertene fremhever at det er viktig at studenter som skal ut i praksis blir gjort oppmerksomme på at de bør være innstilt på å være fleksible. Det er mye som bestemmes kort tid i forkant, både oppgaver, antall og lengde på arbeidsdagene, sted, reiser og overnatting. De må også være forberedt på helgejobbing. Praksisvertene etterspør også informasjon om hva som forventes av dem i praksis. Blant annet informasjon hva som er ønsket læringsutbytte for studentene.

5.6. Oppfølging underveis i praksisperioden

Informasjonsflyt i praksisvertorganisasjonen

Informasjonen mellom praksisverten som har vært med på møter i forkant av praksisperioden og de som skal følge opp studenten kan i noen tilfeller bli bedre. I tillegg trengs det back-up-løsninger hos praksisvertene ved eventuell sykdom eller uforutsette hendelser hos de som skal følge opp studenten i praksis.

Manglende kontakt med utdanningsinstitusjon underveis i praksisperioden

Studentene ønsker at utdanningsinstitusjonen tar kontakt med dem underveis i praksisperioden, f.eks. tidlig og sent i perioden, for å høre hvordan det går. De fleste studentene sier det ikke føltes som et problem at de ikke ble kontaktet av USN, men at dette skyldtes at alt gikk bra i praksisperioden. Det oppleves som en sperre å ta kontakt hvis det ikke tydelig oppfordres til dette. Praksisvertene opplevde ikke å ha behov for kontakt med USN underveis, men bekrefter at studentene hadde et ønske om dette.

Dette samsvarer med erfaringer som kommer frem i Studiebarometeret 2019. De viser at studenter som har vært i praksis er svært fornøyde med veiledningen de fikk fra praksisinstitusjonen, men at de var mindre fornøyde med delene av praksis som institusjonen hadde ansvaret for, som for eksempel hvordan institusjonen forberedte studentene på praksisperioden (Wiggen et al., 2019). 21 % av studentene hadde, ifølge Wiggen et al. (2020) ikke kontakt med UH-institusjonen underveis i praksisperioden. Det kom også frem at studentene ønsket kontakt med UH under praksisperioden dersom det skulle oppstå problemer underveis i praksisperioden.

Helseth et al. (2019) peker på at det er viktig å få til et godt samarbeid mellom studenter, praksisveiledere og UH-institusjonen (praksislærerne/faglærerne). Dette er viktig fordi det kan bidra til en felles kunnskapsutvikling om hva studentene skal lære, og til at studentene kan få et opplegg som er tilpasset deres faglige nivå. Tydelige møteplasser er viktige i så måte (Helseth et al., 2019). Det kommer også frem at for å lykkes med samarbeidet må det prioriteres av ledelsen, selv om det krever både tid, ressurser og at alle parter har et eierskap til samarbeidet. Også erfaringene fra bioCEED viser at samarbeid er viktig for at man skal lykkes med praksis (Bråten & Kantardjiev, 2019).

5.7. Konklusjon

Formålet med følgeforskningen har vært å kartlegge studentenes og praksisvertenes erfaringer med praksis-prøveordningen. Det kommer tydelig frem i intervjuene at både studentene og praksisvertene har en positiv opplevelse av selve praksisperioden og at studentene har tilegnet seg både faglige, praktiske og generiske ferdigheter. Både studentene og praksisvertene syns det er veldig positivt at det planlegges for å tilby en praksisperiode som del av ordinært studium.

Samtidig pekes det på noen utfordringer og forbedringspunkt knyttet til blant annet ansettelsesprosessen, informasjon, oppfølging underveis i praksisperioden, økonomi og omfang som vil være viktig å ta med i videre planlegging og utforming av praksisemnet. Både fordi enkelte av utfordringene er relativt avgjørende, som økonomi og tidspunkt for praksis, og siden et ordinært praksis-emne som tilbys et større antall studenter vil kreve betydelig planlegging, ressurser og logistikk.

6. Referanser

- bioCEED (2019). Annual report 2018. bioCEED: UiB.
https://bioceed.uib.no/dropfolder/bioCEED/bioCEED_Annual_report_2018.pdf
- Bakken, P., Lid, S. E. & Helseth, I. A. (2019). *Hvor utbredt er praksis I norsk høyere utdanning?* NOKUT-rapport 1/2019.
- Braun, V., & Clarke, V. (2021). *Thematic Analysis. A practical guide*. SAGE Publications Ltd.
- Brinkmann, S., & Kvale, S. (2015). *InterViews: Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing* (3. utg.). Thousand Oaks, Calif Sage.
- Bråten, H., & Kantardjiev, K. (2019). *Praksis i fremragende miljøer Innblikk i arbeidet med praksis i tre Sentre for fremragende utdanning*. Del av prosjektet Operasjon praksis 2018–2020.
- Hegerstrøm, T. (2018). *Til glede og besvær – praksis i høyere utdanning: Analyse av studentenes kommentarer i Studiebarometeret 2016*. NOKUT-rapport 3/2018.
- Helseth, I. A., Lid, S. E., Kristiansen, E., Fetcher, E., Karlsen, H. J., Skeidsvoll, K. J. & Wiggen, K. S. (2019). *Kvalitet i praksis – utfordringer og muligheter*. NOKUT-rapport 16/2019.
- Kunnskapsdepartementet (2017). Meld. St. 16 (2016–2017) Melding til Stortinget. Kultur for kvalitet i høyere utdanning. [Kvalitetsmeldingen]
- NESH (2021). Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora.
<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Olsen, J.-F., Asheim, M. T., Hole, T. N., Jensen, H. N., Ohlson, L. F., Stolinski, H. S., & Turmo, A. (2020). *Evaluering av arbeidslivsrelevans i disiplinutdanninger*. NOKUT-rapport 4/2020.
- Regjeringen (2019). Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/politisk-plattform/id2626036>
- Sikt. Kunnskapssektorens tjenesteleverandør. (2023). <https://sikt.no/>
- Wiggen, K. S., Øygarden, K. F., Bakken, P. & Pedersen, F. (2020). *Studiebarometeret 2019: Hovedtendenser*. NOKUT-rapport 1/2020.

7. Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjon og samtykkeskriv

Vedlegg 2: Intervjuguide studenter – før praksis

Vedlegg 3: Intervjuguide studenter – etter praksis

Vedlegg 4: Intervjuguide praksisverter – før praksis

Vedlegg 5: Intervjuguide praksisverter – etter praksis

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Arbeidspraksis som studiepoenggivende emne i bachelorutdanningen ved INHM»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i forskningsprosjektet «Arbeidspraksis som studiepoenggivende emne i bachelorutdanningen ved INHM». Under følger informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Ansvarlig for forskningsprosjektet: Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad ved Universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Formål med prosjektet

Det er et økende behov for gode naturkartleggere. Samtidig trapper utdanningsinstitusjoner ned på ressurskrevende aktiviteter som artslære og praksis i felt. Institutt for Natur, Helse og Miljø (INHM) har derfor søkt om, og fått midler til blant annet å utarbeide et studiepoenggivende emne som omfatter en arbeidsperiode hos aktuelle arbeidsgivere innen forvaltning, forskning og kartlegging. I den forbindelse gjennomføres det sommeren 2023 en prøveordning der studenter ved INHM får mulighet til å ha praksis ved en slik arbeidsplass.

Prosjektet skal kartlegge studentenes og praksisvertenes erfaringer med denne prøveordningen. Erfaringene skal danne grunnlaget for planleggingen av det ordinære, studiepoenggivende tilbudet om praksisperiode som vil inngå i bachelorutdanningen ved INHM. Prosjektet er en delstudie tilknyttet hovedprosjektet ved USN: «Arter i arbeid».

Du får spørsmål om å delta i prosjektet fordi du skal være med på praksisperioden, enten som student eller praksisvert.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dataene som skal samles inn er knyttet til dine/deres erfaringer og refleksjoner omkring praksisperioden. Det vil bli gjennomført to intervjuer, ett før praksisperioden (mai/juni) og ett i etterkant av praksisperioden (ca. august). Vi vil sende ut spørsmålene på forhånd, slik at du/dere er forberedt på hva vi ønsker å spørre dere om. Temaene vil være innenfor motivasjon og forventning, rekrutteringsprosessen, oppfølging underveis, utbytte og eventuelle utfordringer. Spørsmålene vil tilpasses til om intervjuet er før eller etter praksis.

Det er frivillig å delta i prosjektet

Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg. Hvis du er student, vil det ikke påvirke ditt forhold til lærere ved USN eller karakterer i fag.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene som er informert om i dette skrevet. Opplysningene behandles konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad er de som har tilgang til personlige opplysninger. De har taushetsplikt om eventuelle personlige opplysninger som måtte framkomme i svarene. Datamaterialet vil lagres på en sikker forskningsserver ved USN. Det vil skrives en rapport om erfaringene hvor deltakerne ikke vil kunne gjenkjennes.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 31.12.2025. Ved prosjektslutt vil datamaterialet slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra Universitetet i Sørøst-Norge/Institutt for matematikk og naturfag har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Sørøst-Norge, institutt for matematikk og naturfag ved prosjektleder Anja Gabrielsen (anja.gabrielsen@usn.no, tlf 35575217).
- Vårt personvernombud ved Universitetet i Sørøst-Norge: personvernombud@usn.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Anja Gabrielsen
(Forsker)

Prosjektansvarlig

Ingunn Skalstad
(Forsker)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Arbeidspraksis som studiepoenggivende emne i bachelorutdanningen ved INHM» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til å delta i to intervjuer, ett før og ett etter praksisperioden.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Intervjuguide studenter

Innledende spørsmål

- Alder
- Hvilken bakgrunn har du? (utdanning, arbeidserfaring)

Motivasjon og forventning

- Kan du si litt om hvorfor har søkt om å få komme ut i praksis?
- Fikk du den praksisplassen du ønsket deg?
- Hvor skal du i praksis?
- Hva vet du om denne arbeidsplassen/organisasjonen/bedriften fra før?
- Har du erfaringer med lignende arbeid tidligere?
- I hvilken grad er du motivert for å jobbe ved denne arbeidsplassen/praksisplassen?
- Skal du være sammen med andre studenter i praksis?
  - Hva tenker du om dette? (fordeler, ulemper)
- Hva slags forventninger har du til praksisperioden?
  - a) Til praksisvert (integrering, veiledning, opplæring)
  - b) Arbeidsoppgaver
  - c) Tidsbruk,
  - d) Hva du lærer
(personlig utvikling, ferdigheter, kunnskaper (økt selvtillit, arbeidserfaring, nettverk...?))

Behov før praksisperioden

- Hva tenker du om egne kunnskaper og ferdigheter i forkant av praksisperioden?
- Er det noe du er usikker på i forhold til egen kompetanse (kunnskaper, ferdigheter) i forkant av praksisperioden?
  - I hvilken grad føler du at du er forberedt for å jobbe på denne praksisplassen?
Lite, middels eller godt forberedt
  - Hvis ikke, hva mangler?
    - Har du riktig mengde og type kunnskap (artskunnskap, økologi, naturforvaltning, bevaringsbiologi)
    - Har du riktig trening i generiske ferdigheter (kunnskapsformidling, prosjektledelse, jobbe i team, prosessforståelse)
    - Felterfaring, metoder i felt
- Opplever du at du har fått tilstrekkelig med informasjon og oppfølging i forkant av praksis fra INHM? Hvis ikke, hva mangler?
- Er det noe annet du savner av informasjon i forkant (fra praksisvert, for eksempel)

Rekrutteringsprosessen

- Hvordan opplevde du rekrutteringsprosessen?
  - Fikk du tilstrekkelig og tids nok informasjon?

- Hva manglet eventuelt av informasjon? (organisering, info om praksisverter m.m.)
- Noe annet du vil tilføye?

Eventuelle utfordringer knyttet til praksis og praksisperioden

- Ser du noen utfordringer ved å skulle ha praksis på denne arbeidsplassen/bedriften/organisasjonen? (transport, praktisk, økonomisk, egne kunnskaper, ferdigheter)
- Hva tenker du kan bidra til/kan gjøres for å løse/minke disse utfordringene? (INHM, praksisvert, deg selv etc.)

- Er det noe annet du vil tilføye?

Intervjuguide studenter – etter praksis

1. Erfaringer fra praksis

- Hvordan opplevde du å være i praksis?
  - Hva fungerte bra?
  - Hvilke utfordringer opplevde du? (praktisk, økonomisk, kunnskapsmessig, ferdigheter, veiledning/oppfølging)
- Hvordan var praksisperioden din organisert?
  - Tid (antall dager, sammenhengende/ikke sammenhengende)
  - Sted
  - Bolig, transport
  - Veiledning/oppfølging (hvor ofte? faste dager?)
- Hvilke arbeidsoppgaver fikk du erfaring med under praksisperioden?
- Hvilket utbytte fikk du av praksisperioden?
  - Kunnskap (artskunnskap, økologi, bevaringsbiologi, naturforvaltning, annet?)
  - Ferdigheter (Fagspesifikke: ulike typer feltarbeid osv. Mer generelle: formidling, jobbe i team, skrive rapporter eller populærvitenskapelige tekster, annet?)
  - Personlig utvikling (selvtillit, faglig modning)
  - Arbeidserfaring, nettverk
- Hvilke erfaringer har du fra praksisperioden, knyttet til ...
  - praksisvert (integrering, veiledning, opplæring etc.)
  - arbeidsoppgaver (tilpasset?)
  - tidsbruk
  - å være alene som student/flere studenter sammen i praksis? (fordeler, ulemper)
  - annet?
- Har du noen tanker om hvordan utbyttet av praksisperioden kunne blitt enda bedre?
- I hvilken grad samsvarte praksisperioden med forventningene dine?

2. Oppfølging underveis i praksisperioden

- Opplevde du at du fikk tilstrekkelig med oppfølging underveis i praksis?
  - Fra praksisvert/kontaktperson
  - Fra USN
    - Kan du si noe om hva som eventuelt manglet? (mengde, type oppfølging, informasjon om arbeidsoppgaver, tid til forberedelse osv.)

3. Erfaringer knyttet til forberedelser og informasjon i forkant

- Opplevde du at du fikk tilstrekkelig med informasjon og oppfølging i forkant av praksis
  - Fra INHM? Hvis ikke, hva manglet?
  - Fra praksisvert? Hvis ikke, hva manglet?
- Opplever du at du var tilstrekkelig forberedt via studieløpet (INHM) for å jobbe på denne praksisplassen? Hvis ikke, hva mangler?
  - Har du riktig mengde og type kunnskap (artskunnskap, økologi, naturforvaltning og bevaringsbiologi)
  - Har du riktig trening i generiske ferdigheter (kunnskapsformidling, prosjektledelse, jobbe i team, prosessforståelse)
  - Felterfaring, metoder i felt

4. Motivasjon

- Har din motivasjon for å jobbe ved denne eller tilsvarende/lignende arbeidssted endret seg i løpet av praksisperioden? Begrunn gjerne.

5. Praksis som del av ordinært studium

Denne praksisperioden i sommer har vært en utprøving/pilot. Erfaringene skal brukes for å utarbeide forslag til ordinær praksisperiode som skal tilbys studentene femte semester (oppstart høsten-24).

- Hva tenker du om at praksis skal bli et tilbud i det ordinære studiet?
- Med utgangspunkt i dine erfaringer: Har du tips til hva som bør endres for at praksisemnet skal bli best mulig?

Intervjuguide praksisvert - før praksis

Avklaring: Praksisverter er samarbeidspartnere fra arbeidslivet som aktivt bruker artskunnskap i samfunnet. Det vil si at hele organisasjonen omtales som praksisvert.

1. Innledende spørsmål

- Kan du innledningsvis fortelle litt om deres organisasjon?
- Har dere tidligere erfaring med å være praksisverter?

2. Organisering av praksisperioden

- Kan du si litt om hvordan dere har tenkt å organisere/legge til rette for å følge opp studenten(e) i praksisperioden?
  - Team?
  - Enkeltpersoner?
  - ... annet?
- Når det gjelder antall studenter dere ønsker å ta imot i praksis - har dere noen tanker om valg av f.eks en, to eller flere?
  - Fordel med to eller flere samtidig?

3. Motivasjon – og forventning

- Kan du si litt om hva som er deres motivasjon, som praksisvert, til å ta imot studenter?
  - Potensielt utbytte av å ha en praksisstudent?
  - Øke egen veiledningskompetanse?
- Hvordan opplever du at din organisasjon ser på det å skulle ta imot praksisstudenter i sommer (som del av denne pilot-praksisen)?
- Hva slags forventninger har dere til praksisperioden?
  - Til studenten(e)
  - Ressursbruk
  - Hvilke arbeidsoppgaver ser dere for dere at kan være aktuelle for studenter i praksis?

4. Eventuelle utfordringer dere ser for dere - knyttet til praksis og praksisperioden

- Ser du noen utfordringer ved å skulle ha studenter på praksisopphold?
  - Arbeidsoppgaver.
    - Har dere noen bekymringer knyttet til hva slags type oppgaver studenten kan delta i? *Føle mestring?*
  - Kompetanse i å veilede studenter/unge mennesker?
    - behov for opplæring i veiledning?
- Er det noe dere savner av informasjon eller opplæring?
  - Er det noe USN/INHM kan gjøres for å løse/minke disse utfordringene?
- Er det noe annet du vil tilføye?

5. Samarbeidet med USN og informasjon i forkant av praksisperioden

- Hvordan har dere opplevd samarbeidet med USN – i forkant av praksisperioden?
  - Informasjon? (Tilstrekkelig og tidsnok informasjon? Møter og mail, annet? Eventuelt: Hva manglet av informasjon?)
  - Annen oppfølging?
  - Annet?

6. Rekrutteringsprosessen

- Hvordan opplevde dere, som praksisvert, rekrutteringsprosessen?
  - Utforming av utlysningstekst, gjennomført intervju med studenter,
  - Utvelgelse av studenter
  - Tidsfrister
- Noen tanker om mulige endringer?
  - Hvordan sørge for god informasjonsflyt med vert og student?

7. Praksis som del av ordinært studium

Denne praksisperioden i sommer skal være en utprøving/pilot. Erfaringene skal brukes for å utarbeide forslag til ordinær praksisperiode som skal tilbys studentene som en av flere valgmuligheter i femte semester (oppstart høsten-24).

- Med utgangspunkt i dine foreløpige erfaringer: Har du tips til hvordan dette praksisemnet kan bli best mulig både for studenter og praksisverter?
- Hvor lang praksisperiode kan vært hensiktsmessig for at studenten skal få tilstrekkelig med arbeidserfaring ved din organisasjon?
  - Hva tenker du om 1, 2, 3 måneder?
- Den ordinære praksisperioden vil foregå på høsten (etter 15. aug.) Har du noen tanker om når den bør legges?
  - Tidlig høst? F.eks. sept. og okt.?
- I denne pilot-praksisperioden får dere ressurser for å bidra til utvikling og å ta imot praksisstudenter. I den ordinære praksisperioden som planlegges for neste år, vil det ikke bli tildelt ressurser for å ta imot og følge opp studenter. I hvilken grad vil dette påvirke hvorvidt dere ønsker å ta imot ordinære praksisstudenter eller ikke?
  - Hva skal eventuelt til for at dere ønsker å ta imot ordinære praksisstudenter (Studenter som har tilstrekkelig kompetanse? Noen tanker om ressurser? Annet?)

8. Avslutning

- Er det noe annet du ønsker å tilføye?

Intervjuguide praksisvert – etter praksis

1. Erfaringer fra praksis

- Hvordan opplevde dere å ha en praksisstudent?
  - Hva fungerte bra?
  - Hva slags type utbytte tror dere studenten fikk?
  - Hva slags utbytte fikk dere?
- Hvordan organiserte dere praksisperioden?
- Hvordan gikk det med
  - integrering, veiledning, opplæring etc.?
  - å finne fram til tilpassede arbeidsoppgaver?
  - tidsbruk?
  - å ha en student/flere studenter sammen i praksis? (fordeler, ulemper)
- Var det noen utfordringer?
- Annet?

2. Oppfølging underveis i praksisperioden

- Hvordan har dere fulgt opp studenten? (hyppighet, team?)
- Har dere hatt kontakt med USN?

3. Erfaringer knyttet til forberedelser og informasjon i forkant

- Ut fra hvordan praksis har gått - har det vært tilstrekkelig med informasjon og forberedelser i forkant?
  - Noe som mangler fra USN?
  - Noe dere kunne vært bedre på?
- Hvordan opplevde dere at studenten var forberedt via studieløpet (INHM) for å jobbe på denne praksisplassen? (Relevant kunnskap, ferdigheter osv.)?

4. Praksis som del av ordinært studium

Denne praksisperioden i sommer har vært en utprøving/pilot. Erfaringene skal brukes for å utarbeide forslag til ordinær praksisperiode som skal tilbys studentene femte semester (oppstart høsten-24).

- Hva tenker dere om å skulle ta imot ordinære praksisstudenter?
- Eventuelt antall?
- Hvor lang tidsperiode? (antall uker/måneder, sammenhengende eller oppdelt/punktpraksis)
- Har dere noen tanker om hva slags dokumentasjon eller praksisoppgave studentene bør skrive underveis/på slutten av praksisen?
- Med utgangspunkt i deres erfaringer: Har dere tips til hva som bør endres for at praksisemnet skal bli best mulig?

«Arbeidspraksis som del av bachelorutdanningen i natur- og miljøforvaltning»

Et delprosjekt i *Arter i arbeid* ved INHM

Sluttrapport fra følgeforskning

Anja Gabrielsen og Ingunn Skalstad

**Skriftserien fra Universitetet i
Sørøst-Norge nr. 143**

ISSN 2535-5325

ISBN 978-82-7206-845-4

usn.no